

KOHTLA-JÄRVE LASTEAED KIRJU-MIRJU

ÕPPEKAVA

Kohtla-Järve 2026. a.

Kehtib alates 01.09.2026

SISUKORD

1. ÜLDSÄTTED	4
2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA	4
3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	6
3.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	6
3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted	7
4. ÕPI- JA KASVUKESKKOND NING SELLE KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED	8
4.1. Õpi- ja kasvukeskkond	8
4.2. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted	8
5. LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ LÄBIVIIMISE KORRALDUS JA PÕHIMÕTTED	9
5.1. Lasteaia õppeaasta	9
5.2. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine	10
5.3. Lapse individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused	11
5.4. Koostöö lapsevanemaga	12
6. LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED	12
6.1. Üldoskused	12
6.1.1. Mänguoskused	13
6.1.2. Tunnetus- ja õpioskused	16
6.1.3. Sotsiaalsed oskused	20
6.1.4. Eneseregulatsioonioskused	25
7. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED NING LAPSE EELDATAVAD ARENGUTULEMUSED	27
7.1. Lõimitud õppe- ja kasvatustegevused	27
7.2. Valdkond Mina ja keskkond	28
7.3. Valdkond <i>Keel ja kõne</i>	33
7.4. Valdkond <i>Matemaatika</i>	41
7.5. Valdkond <i>Kunst</i>	46
7.6. Valdkond <i>Muusika</i>	48
7.7. Valdkond <i>Liikumine</i>	52
8. LAPSE ARENGU HINDAMINE JA TOETAMINE	55
8.1. Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted	55
9. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	56
LISAD	57

LISA 1. LAPSE INDIVIDUAALSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED

LISA 2. LAPSE ARENGU HINDAMISE VORM (kuni 3-aastane)

LISA 3. LAPSE ARENGU HINDAMISE VORM (3-4-aastane)

LISA 4. LAPSE ARENGU HINDAMISE VORM (4-5-aastane)

LISA 5. LAPSE ARENGU HINDAMISE VORM (5-6-aastane)

LISA 6. LAPSE ARENGU HINDAMISE VORM (6-7-aastane)

1. ÜLDSÄTTED

Kohtla-Järve Lasteaia Kirju-Mirju õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud lähtudes alusharidusseadusest ja alushariduse riiklikust õppekavast.

Kohtla-Järve Lasteaia Kirju-Mirju õppekava on koostatud ja arendatud lasteasutuse kogu personali osalusel.

Lasteaia õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa lasteaia pedagoogid ja tugispetsialistid.

Lasteaia õppekava kinnitab lasteasutuse direktor, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

Lasteaia õppekava avalikustatakse lasteaia veebilehel.

Kohtla-Järve Lasteaia Kirju-Mirju õppekava määrab kindlaks lasteasutuse:

1. lasteaia eripära ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid;
2. õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise korraldus ja põhimõtted;
3. õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted;
4. kolmeaastase lapse ja kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused;
5. lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks;
6. vanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korraldus;
7. õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Kohtla-Järve Lasteaed Kirju-Mirju on Kohtla-Järve Linnavalitsuse hallatav asutus.

Kohtla-Järve Lasteaed Kirju-Mirju (edaspidi lasteaed) on positiivne, rõõmsameelne ja avatud, koostööd ning perekonda toetav koolieelne haridusasutus.

Lasteaed asub Ida-Viru maakonnas, Kohtla-Järve linna Järve linnaosas.

Lasteaia postiaadress on Pärna tn 36, 30326 Kohtla-Järve, Ida-Virumaa.

Lasteaed asub viies tegevuskohas. Tegevuskohtade nimetused ja aadressid on järgmised:

- 1) õppekoht Karuke: Põhja allee 20, Kohtla-Järve linn;
- 2) õppekoht Väikemees: Noorte tn 4, Kohtla-Järve linn;
- 3) õppekoht Buratino: Järveküla tee 56 a, Kohtla-Järve linn;
- 4) õppekoht Pääsuke: Keskallee 34, Kohtla-Järve linn;
- 5) õppekoht Kirju-Mirju: Pärna tn 36, Kohtla-Järve linn.

Lasteaed on liitunud Kiusamisest vabaks ja Rohelise Kooli programmiga, Tervist edendavate lasteaedade ning Ettevõtliku Kooli võrgustikuga.

Lasteaial on oma koduleht www.kirjumirju.ee, lasteaed kasutab infosüsteemi ELIIS, lasteaia tegemisi kajastatakse Kohtla-Järve Lasteaed Kirju-Mirju Facebooki sotsiaalmeediakontol.

MISSIOON:

Oleme lasteaed, kus iga laps tunneb end turvaliselt, kus õpitegevus on kodulooline, uuesuunaline ja toimub läbi mängu.

VISIOON:

Lasteaed Kirju-Mirju on lasteaed... KUHU LAPS TAHAB TULLA, SEST TA

- tunneb end siin hästi ja turvaliselt;
- teab, et siin on toetav, positiivseid emotsioone, eduelamusi ja suhtlemisvõimalusi pakkuv õhkkond;
- saab aktiivselt ja loovalt tegutseda, mängida, õppida ja tegevust valida;
- saab õppida eesti keelt, eesti keelest erineva kodukeelega laps.

KUHU LAPSEVANEM TAHAB OMA LAST TUUA, SEST TA

- tunneb, et tema laps on lasteaeda oodatud ja on õpetaja jaoks tähtis;
- teab, et siin arvestatakse tema arvamuste, soovide ja kasvatuspõhimõtetega;
- on kindel, et lasteaed on turvaline ja seal loodud keskkond võimaldab tema lapse võimetekohast arengut;

- tahab ja saab pidada õpetaja ning teiste last toetavate pedagoogidega nõu lapse individuaalsest arengust ja selle toetamise võimalustest.

KUS ÕPETAJA TAHAB TÖÖTADA, SEST TA

- armastab lapsi ja austab nende isikupära;
- suudab olla lapsevanemale hea partner ja nõuandja;
- tahab end arendada ja tõsta oma professionaalsust;
- teab, et lasteaias on hea mikrokliima, mis loob head võimalused loominguliseks tööks.

PÕHIVÄÄRTUSED:

- Ettevõtlikkus – laps mõtleb loovalt, algatab julgelt, tegutseb arukalt, vastutab ja hoolib.
- Rahvuslikkus – Eesti rahvakultuuri ja järjepidevuse kandmine.
- Sallivus – kultuuriliste ja arvamuste erisustega arvestamine, loome kiusamist ennetava käitumiskultuuri.
- Tervis – peame tähtsaks vaimset ja füüsilist tervist. Toetame tervisliku eluviisi ja toitumise põhimõtteid. Väärtustame liikumist ja värskes õhus viibimist.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

3.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on tagada lapse igakülgne ja järjepidev areng koostöös koduga.

Üldeesmärgist lähtuvalt:

- Lapsel on mitmeid võimalusi end loovalt, isikupäraselt, uudselt ja algatuslikult igapäevastes tegevustes, mängus ja õppimises väljendada.
- Laps tunneb erinevaid materjale ja keskkondi ning kasutab neid loovalt ja uuendusmeelselt, lahendades ülesandeid ja probleeme oma moodi.
- Lapse loominguline tegevus on isikupärane ja ainulaadne.
- Laps väljendab end loovalt, proovib uusi lahendusi ning kujundab ja loob sobivaid keskkondi.

- Laps kasutab oma eneseväljenduseks ja maailma taju rikastamiseks erinevaid meeli ja aistinguid.
- Laps on kaasatud planeerimisse, aruteludesse ning analüüsib ja hindab tehtud tegevusi tagasivaates.

3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

Õppekava toetub üldõpetuslikule tööviisile, kus valdkondade õppesisu, üldoskused ja muud tegevusliigid ühendatakse ühtseks tervikuks, toimub tegevusvaldkondade lõimimine, võimaldades vabamängu, katsetamist, liikumist, muusikat ja teisi aktiivset õppimist ning loovust toetavaid meetodeid nii individuaalsetes tegevustes kui ka grupis.

Nii õppetegevustes kui ka igapäevastes toimingutes lastega on aluseks lapse arengust ja huvist lähtumise põhimõtted:

- lapse eripära ja vajaduste arvestamine;
- igale lapsele eduelamuse tagamine;
- lapse turvalise, hooliva, kiusamisvaba ja koostöise õhkkonna loomine;
- demokraatlike suhete ning lugupidamise enda ja teiste suhtes väärtustamine;
- Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine;
- mitmekeelsest perest pärit lapse keelelise arengu mitme keele kasutajana toetamine ning märkamine ja erinevates keelekasutusolukordades laste toetamine;
- digitehnoloogia võimaluste kasutamine õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks.

Kõik töötajad panustavad lapse arengu toetamiseks ja tema potentsiaali parimaks avaldumiseks.

4. ÕPI- JA KASVUKESKKOND NING SELLE KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED

4.1. Õpi- ja kasvukeskkond

Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille laps omandab vastastikuses toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Õppimine ja õpetamine toimuvad üldõpetuse põhimõtetel lapse lähima arengu tsoonis.

Õppe- ja kasvatustegevus on tervik, mille organiseerimisel võetakse arvesse lapse:

- füüsilist, kognitiivset, emotsionaalset ning sotsiaalset arengut ja võimeid;
- kultuurilist ja keelelist tausta
- huvisid ja vajadusi.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, võimaldatakse teha valikuid ning julgustatakse tehtut analüüsima. Väärtustatakse lapse loovust, omaalgatust ja ettevõtlikkust. Lapsega tegelevate täiskasvanute ülesanne on olla lapse arengu suunaja, toetaja ja juhendaja ning kujundada lapse arengut toetav keskkond.

Õpi- ja kasvukeskkond on last ümbritseva vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonna kooslus, milles laps areneb ja õpib. Õpi- ja kasvukeskkond toetab lapse positiivse enesehinnangu kujunemist ja lapse arenemist iseseisvaks, algatusvõimeliseks ja aktiivseks õppijaks. Õpi- ja kasvukeskkond kannab alushariduse alusväärtusi.

4.2. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

Õpi- ja kasvukeskkonna loomine on õpetaja ülesanne, mida ta täidab koostöös laste, abiõpetaja ning teiste töötajatega, vajaduse korral kaasates ka lapsevanemaid. Kui rühmas õpetajat ei ole, vastutab keskkonna kujundamise eest lapsehoidja. Keskkonna planeerimisel arvestatakse laste vanust, arengutaset, huve ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke.

Sotsiaalne ja vaimne keskkond

Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel pööratakse tähelepanu sellele, et:

- esikohal oleks lapse heaolu ning arvestataks rühmas kokkulepitud väärtuste ja tavadega;
- rühmas valitseks turvaline, toetav ja lugupidav õhkkond;

- lapsi suunataks teistega arvestama, üksteist aitama ning koos tegutsema;
- väärtustataks erinevaid mõtteid ja arvamusi ning julgustataks lapsi end väljendama;
- lastel oleks piisavalt aega mõtlemiseks, aruteluks ja tagasiside saamiseks;
- kujuneks salliv suhtumine erinevustesse ning kõigile oleks tagatud võrdsed võimalused;
- tegevused ja õppematerjalid oleksid paindlikult kohandatud ning lapsed saaksid teha valikuid ja aktiivselt osaleda;
- toimuks järjepidev koostöö lapsevanematega.

Füüsiline keskkond

Füüsilise keskkonna kujundamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- keskkond peab olema lastele turvaline;
- õpitegevused ja nende tulemused tehakse nähtavaks;
- mängu- ja õppevahendid on mitmekesised ning lastele kergesti kättesaadavad;
- ruum on paindlik ja vajadusel ümberkorraldatav, võimaldades nii ühist kui ka individuaalset tegutsemist;
- loodud on võimalused mängimiseks ja liikumiseks nii toas kui ka õues.

Õppe- ja kasvatustegevused toimuvad nii rühmaruumis kui ka õues ning vajaduse korral ka väljaspool lasteasutust, pakkudes lastele mitmekesiseid kogemusi.

5. LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ LÄBIVIIMISE KORRALDUS JA PÕHIMÕTTED

5.1. Lasteaia õppeaasta

Lasteaed korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Aktiivne õppeperiood toimub 1. septembrist järgmise kalendriaasta 31. maini. Suvekuudel toimuvad mängulised tegevused õues, korraldatakse ja kinnistatakse õppeaasta jooksul omandatud.

Suvekuudel on rühmad liidetud.

Lasteaia üldeesmärgid püstitatakse ja kinnitatakse õppeaasta alguses, esimesel töötajate koosolekul. Õppeaasta üldeesmärgid ja lasteaia ühisürituste plaan on fikseeritud lasteaia aasta tegevuskavas. Ürituste plaan on paindlik ning muutused on lubatud. Lasteaia ürituste plaani

koostamisel lähtutakse lasteaia õppeaasta eesmärkidest, traditsioonilistest üritustest, temaatikast, rahvuslikest tähtpäevadest ning laste vajadustest, pedagoogide ettepanekutest ja õppe- ja kasvatusprotsessi eesmärkidest.

Rühma tegevuskava

Rühma õppe- ja kasvatustegevust kavandab rühma meeskond, lähtudes lasteaia õppekavas püstitatud eesmärkidest, laste arengulisest tasemest, vajadustest, laste huvidest, ettepanekutest, ideedest ning eeldatavatest laste üldoskustest. Rühma aasta tegevuskava esitatakse õppejuhi poolt määratud kuupäevaks õppejuhile kooskõlastamiseks ja kinnitamiseks lasteaia direktorile.

5.2. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis reguleerib ära, vastavalt laste eale, päevarütmile. Planeeritud õppetegevused vahelduvad igapäevatoimingute, mängu ning vaba tegevusega nii toas kui õues. Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust, tema huvidest ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse neljas üldoskuste rühmas: mänguoskused, tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed oskused ja eneseregulatsiooni oskused, ning kuues valdkonnas: keel ja kõne, mina ja keskkond, matemaatika, kunst, muusika ja liikumine. Toimub lõimumine ehk õppe- ja kasvatustegevuste ühendamise tervikuks ja seoste loomine valdkondades, valdkondade vahel ja tegevustes.

Suveperioodil viibivad lapsed suurema osa ajast õuetegevustes ning olulisel kohal on laste poolt algatatud tegevused ja mängud. Õppetegevused kavandatakse paindlikult hetkeolukorrast lähtuvalt.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestavad õpetajad lapse arengutaset, vanust ning lapse vajadusi ja huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse kuuplaanides või projektiõppe plaanides eesmärgid valdkondade kaupa ja oskustest lähtudes, temaatika, meetodid ja metoodika,

õppesisu ja tegevused, individuaalne lähenemine ja töö lastega, mängud, muusika ja liikumine, õuesõpe, mis toetavad antud teemat. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi.

Õppe- ja kasvatustegevus planeeritakse, analüüsitakse ja tehakse muudatusi veebikeskkonnas ELIIS. Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi turvalises, eakohases, mängulises ja arendatavas ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õpitavaga tutvutakse võimalusel selle loomulikus keskkonnas.

5.3. Lapse individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused

Koostöös lapsevanemaga on võimalik lapse arengu toetamiseks kohandada õppe- ja kasvatustegevuste sisu, nende läbiviimise viise ning õpi- ja kasvukeskkonda, arvestades lapse individuaalseid vajadusi ja eripära.

Lapse arengu kohta kogutakse ja talletatakse järjepidevalt infot, et selgitada välja tema tugevused ning võimalik toe vajadus. Lapse arengu jälgimise kaardile märgitakse läbiviidud hindamised (*Õppekava lisadena 2-6 kinnitatud lapse arengu hindamise vorm vanuseti*), rakendatud tugimeetmed ning nende mõju. Samuti seatakse seal lapse arengut toetavad eesmärgid nendes valdkondades, kus ta vajab enam tuge.

Kui lapse areng seda eeldab, koostatakse talle individuaalne arenduskava. Selle koostamisse on kaasatud õpetaja, abiõpetaja, vajadusel tugispetsialistid ja tugiteenuste koordineerija ning lapsevanem. Arenduskavas määratakse kindlaks lapse arengueesmärgid, toetavad tegevused ning oodatavad tulemused.

Individuaalse arenduskava toimimist hinnatakse regulaarselt. Vähemalt kord õppeaastas tehakse koostöös lapsevanema ja tugispetsialistidega kokkuvõtte lapse arengust, kasutatud meetmete sobivusest, eesmärkide saavutamisest ning edasistest toetamisvajadustest.

Lapse puhul, kelle emakeel ei ole eesti keel, pööratakse eraldi tähelepanu eesti keele oskuse kujunemise toetamisele. Vajadusel viiakse läbi täiendavaid keeleõppetegevusi. Keele arengu toetamisel lähtutakse lapse vanusest, arengutasemest ning senisest keeleoskusest, seades talle jõukohased eesmärgid.

5.4. Koostöö lapsevanemaga

Lastehoiu ja lasteaia töötajad teevad lapse arengu ning tervise toetamiseks tihedat koostööd lapsevanematega. Koostöö aluseks on vastastikune usaldus, lugupidav suhtumine ja avatud suhtlemine.

Vanemaid kaasatakse võimaluse korral õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisse ning elluviimisse. Neile jagatakse teavet lasteaias tehtava töö, õppe-eesmärkide ja alushariduse väärtuste kohta, et toetada ühist arusaama lapse arengu toetamisel.

Õpetajad ja lapsevanemad suhtlevad regulaarselt, vahetades infot lapse arengu, õppimise, käitumise ja terviseseisundi kohta. Vanemaid kaasatakse lapse arengut puudutavate küsimuste arutamisse ning otsuste tegemisse vastavalt vajadusele ja kokkulepetele.

Lasteaia personal, koostöös tugiteenuste koordineerijaga, toetab vanemaid nõustamise ja juhendamise kaudu, pakkudes võimalusi lapse arengu paremaks mõistmiseks ning vajadusel suunates pere sobivate tugispetsialistide juurde.

6. LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

6.1. Üldoskused

Lasteaia õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

1. mänguoskused;
2. tunnetus- ja õpioskused;
3. sotsiaalsed oskused;
4. eneseregulatsioonioskused.

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi tegevuste kaudu, lõimides erinevaid valdkondi ja kasutades erinevaid õppeviise. Kuni kolmeaastaste laste puhul esitatakse kõik arengutulemused üldoskuste põhiselt.

Lasteaia õppekava läbimisel omandatud üldoskused on aluseks põhikooli riiklikus õppekavas toodud üldpädevuste ja ennast reguleeriva õppija kujunemisele.

6.1.1. Mänguoskused

Mäng on lapsekeskne tegevuse vorm, mille kaudu toimub lapse isiksuse terviklik areng. Seda käsitletakse lapse arengu ühe fundamentaalse alusena, kuna mängu käigus omandab ja kinnistab laps teadmisi nii iseenda kui ka ümbritseva keskkonna kohta.

Mäng on lapse iseseisev, vabatahtlik ja spontaanne tegevus, mida motiveerib tegutsemisrõõm iseeneses. Laps osaleb mängus eelkõige seetõttu, et see pakub talle huvi, emotsionaalset pinget ja avastamisrõõmu.

Mängutegevuse kaudu kujutab laps loovalt ümbritsevat maailma. Loovus avaldub lapse võimes integreerida oma teadmised, kogemused ja muljed uutesse seostesse ning luua nende põhjal uusi tähendusi.

Mängul on oluline roll lapse tunnetuslike, keeleliste ja probleemilahendusoskuste arengus. Mängu käigus seostab laps tegevusi sõnaliste tähendustega, laiendab oma sõnavara ning arendab oskust nimetada ja täpsustada esemeid ja nähtusi.

Mäng on oluline sotsiaalse pädevuse kujunemise osa, kuna ühises mängus peavad lapsed arvestama üksteisega, kohandama oma tegevusi ning käitumist vastavalt mängu süžeele ja ühistele kokkulepetele, eelistades individuaalsete huvide asemel rühma ühiseid eesmärke.

Mängu areng eeldab mitmekesist ja stimuleerivat mängukeskkonda, mis sisaldab erinevaid mänguasju, materjale ja vahendeid.

Mängutegevus vajab täiskasvanu teadlikku, paindlikku ja toetavat suunamist. Täiskasvanu roll seisneb lapsega koos tegutsemises ning mängu rikastamises viisil, mis säilitab lapse autonoomia, algatusvõime ja valikuvabaduse.

Mängu kvaliteeti ja arengulist väärtust mõjutab oluliselt õpetaja isiksus ning professionaalne pädevus. See eeldab õpetajalt siirast huvi laste mängutegevuse vastu, valmisolekut kujundada arengut toetavaid mängutingimusi, suunata mängu protsessi ning analüüsida selle tulemusi. Õpetaja teadlik ja loov tegutsemine loob eeldused laste loovuse ja iseseisva mänguoskuse arenguks.

Lapse mänguoskuste sihipärane arendamine võimaldab tal omandada koolieelse hariduse õppe- ja kasvatustegevuse sisu loomulikul ja märkamatult viisil. Samas ei taga lapse õpetamine erinevates ainevaldkondades iseenesest mänguoskuste kujunemist, mistõttu eeldab mänguoskuse areng teadlikku ja süsteemset toetust.

Mänguoskuste eeldatavad tulemused vanuseti

Kuni 3-aastane	3-4-aastane	4-5-aastane	5-6-aastane	6-7-aastane
Suudab väikeses grupis mängule keskenduda.	Tunneb mängust rõõmu ja osaleb meelsasti ühises mängus.	Keskendub mängule järjest pikemalt.	Keskendub mängule pikemaajaliselt ja tegutseb mängus sihipäraselt.	Suudab mängule keskenduda.
Kasutab ja uurib mängides loovalt ja erinevalt vahendeid, sh looduslikke materjale (liiv, vesi, lehed, kapid).	Keskendub lühiajaliselt mängule ning kasutab tuttavaid mänguvahendeid eesmärgipäraselt.	Kasutab mängus loovalt erinevaid vahendeid ja tuttavaid kogemusi.	Kasutab loovalt erinevaid vahendeid, kujutlusvõimet ja varasemaid kogemusi.	Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.
Jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut.	Jäljendab täiskasvanu ja kaaslaste tegevusi mängus.	Matkib rolle ning loob lihtsaid mängusituatsioone.	Algatab mängu ja arendab mängu sisu edasi.	Rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi.
Sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut.	Sooritab järjest mitu lihtsat mängulist toimingut.	Arendab mängu lühiajaliselt edasi.	Täidab mängus erinevaid rolle.	Näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust.

Aktsepteerib teiste laste kohalolu mängus ja kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga.	Liitub teiste algatatud mänguga ja kutsub kaaslast enda mängu.	Osaleb ühismängus, arvestab kaaslastega ja jõuab lihtsatele kokkulepetele.	Lahendab mängu käigus lihtsamaid probleeme ning püüab kaaslastega kokkuleppele jõuda.	Algatab mängu ja arendab mängu sisu.
Suhtub heatahtlikult kaaslase mängu.	Järgib lihtsamaid mängureegleid täiskasvanu toel.	Järgib mängureegleid ning osaleb lihtsates võistlusmängudes .	Järgib kokkulepituid mängureegleid ja talub kaotust täiskasvanu toel.	Täidab mängudes erinevaid rolle. Suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele.
Suudab järgida lihtsamaid mängureegleid .	Jäljendab ja kordab varasemalt õpitud digitegevusi ning mõistab põhjustagajärg seoseid.	Sooritab järjekorras digitoiminguid iseseisvalt või vähese abiga.	Märkab digivahendi kasutamisel tekkivaid tõrkeid ja kirjeldab neid.	Järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.
Osaleb täiskasvanu juhendamisel lihtsates digimängudes ning keskendub lühiajaliselt ühisele tegevusele.	Kasutab mängus loodus- ja taaskasutusmaterjale (nt paber, karbid, looduslehed), osaleb ühistevustes.	Kasutab loovalt loodus- ja taaskasutusmaterjale mängus.	Pakub mängus lahendusi keskkonnaprobleemidele (nt prügi vähendamine, materjalide korduvkasutus).	Tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.
Matkib täiskasvanu ja kaaslaste tegevusi, sh keskkonda hoidvat käitumist (nt prügi õigesse kohta panemine, asjade hoidmine).	Matkib rolle ja igapäevaeluga seotud tegevusi (nt hügieenitoimingud, koristamine, sorteerimine, taaskasutus).	Esitab küsimusi looduse ja keskkonna kohta ning otsib vastuseid mängu käigus.	Arvestab mängus teiste ja keskkonnaga (nt säästab vahendeid, hoiab loodust).	Märkab ja kirjeldab digiseadme probleeme ning otsib abi.

Katsetab erinevaid viise mänguasjade kasutamiseks.	Osaleb lihtsates ühismängudes ja õpib jagama ning hoolitsema mänguvahendite eest.	Esitab küsimusi ja proovib erinevaid lahendusi mängus.	Pakub mängus lahendusi ja ideid.	Seostab mängu päriseluga ja keskkonnahoiuga (nt jätkusuutlik tarbimine, sorteerimine).
	Matkib rolle ja loob lihtsaid mängusituatsioone.	Kasutab õigeid söögiriistu ja järgib lauakombeid.	Tegutseb täielikult iseseisvalt hügieeni ja eneseteeninduse valdkonnas.	Leiab ja arutleb keskkonnaga seotud probleemide üle ning pakub lahendusi.
			Jälgib teadlikult oma välimust ja tervisekäitumist.	Tegutseb täielikult iseseisvalt hügieeni ja eneseteeninduse valdkonnas.
				Jälgib teadlikult oma välimust ja tervisekäitumist.

6.1.2. Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskus tähendab võimet teadlikult suunata ja reguleerida oma tunnetusprotsesse, sealhulgas taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ning motivatsiooni.

Õpioskus viitab lapse suutlikkusele hankida informatsiooni, omandada teadmisi ja oskusi ning tegeleda uurimise ja katsetamisega. Õpioskuste kujunemine põhineb tunnetusoskuste järkjärgulisel arengul.

Õppimist käsitletakse inimese loomuliku vajaduse ja tegutsemise keskse motiivina. Laps õpib aktiivse uurimise, vaatluse ja katsetamise kaudu, püüdes avastada ja mõista ümbritsevat maailma. Informatsiooni omandatakse peamiselt vahetu kogemuse ning aktiivse tegevuse kaudu. Kaasaegsete õpiteooriate kohaselt on õppimine kõige tulemuslikum igapäevastes olukordades, eriti siis, kui õpitav on lapse jaoks oluline.

Õppimisvõime (mida on nimetatud ka omandamisvõimeks, mõtlemisoskuseks või tunnetuseks) väljendab lapse suutlikkust omandada uusi oskusi ja mõisteid, mõista keskkonnas toimuvaid

nähtusi, kasutada mälu sihipäraselt ning lahendada lihtsamaid probleeme. Lapse arengu seaduspärasusi arvestades tuleb meeles pidada, et koolieelses eas võib lapsel olla raskusi tegeliku ja kujuteldava eristamisel ning tema mälu, tähelepanu ulatus ja info töötlemise kiirus on võrreldes täiskasvanuga piiratum.

Lapse närvisüsteemi küpsemine ja areng on tihedalt seotud keskkonna rikkusega. Seetõttu avaldab varajane ja mitmekesine tegevustesse kaasamine märkimisväärset mõju lapse intellektuaalsele arengule. Õppimist toetab sensoorne ehk meeleliselt rikastatud keskkond, mis on mõõdukalt stimuleeriv, turvaline, stressivaba ning positiivne ja julgustav.

Eelõpetus lähtub käsitlusest lapsest kui sotsiaalsest, uudishimulikust ja aktiivsest olendist, kellele on omane mänguline tegutsemisviis. Õppimist soodustavad lapse aktiivne osalemine, tegutsemine, emotsionaalne kaasatus ning mänguline lähenemine. Õppeprotsess tugineb eelkõige lapse vahetutele kogemustele.

Tunnetustegevus hõlmab lapse üldise vaimse tegevuse, spetsiifiliste keeleliste võimete ja kogemuste vastastikust mõju. Keel ja mõtlemine on omavahel tihedalt seotud; keeleoskus eristab inimest teistest olenditest ning omab olulist rolli ühiskondlikus ja kultuurilises suhtluses. Keele kasutamist suhtluses ja tunnetustegevuses nimetatakse kõneks. Arenenud keeleoskus võimaldab teavet talletada, küsida, vahendada ja mõtestada.

Tunnetus- ja õpioskuste valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

Kuni 3-aastane	3-4-aastane	4-5-aastane	5-6-aastane	6-7-aastane
Tunneb huvi ümbritseva maailma vastu ja uurib seda erinevate meelte abil.	Tunneb huvi ümbritseva maailma vastu, uurib seda aktiivselt ning märkab tuttavaid objekte ja nähtusi.	Uurib ümbritsevat maailma sihipärasemalt, märkab esemete ja nähtuste omadusi ning võrdleb neid.	Tunneb huvi ümbritseva maailma vastu, otsib vastuseid küsimustele ning uurib nähtusi erineval viisil.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda.
Suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda.	Keskendub huvipakkuvale tegevusele lühiajaliselt ja tegutseb täiskasvanu suunamisel.	Keskendub tegevusele järjest pikemalt ja püüab alustatud tegevust lõpule viia.	Keskendub tegevusele pikemaajaliselt ning tegutseb eesmärgipäraselt.	Saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi.
Mõistab lihtsamat kõnet.	Mõistab lihtsaid selgitusi, küsimusi ja juhiseid.	Mõistab igapäevases tegevuses kasutatavat kõnet ning järgib tuttavaid juhiseid.	Mõistab keerukamaid selgitusi ja seoseid ning oskab nende üle arutleda.	Suudab täita kahekolmeosalist igapäevast juhist või korraldust.
Valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara.	Kasutab kõnes tuttavat sõnavara enda mõtete, soovide ja tähelepanekute väljendamiseks.	Väljendab end kõnes arusaadavalt ning kasutab järjest mitmekesisemat sõnavara.	Väljendab oma mõtteid selgelt, kirjeldab tähelepanekuid ning põhjendab lihtsamaid seisukohti.	Esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada.
Väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses.	Osaleb lühikeses vestluses, vastab küsimustele ja esitab ise lihtsaid küsimusi.	Osaleb vestluses aktiivsemalt, kuulab kaaslast ja püüab oma mõtteid sidusalt väljendada.	Arutleb tuttavatel teemadel, küsib täpsustavaid küsimusi ja jagab oma mõtteid teistega.	Oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada.
Suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele.	Jälgib lühikest juttu või tegevust ning mõistab selle lihtsamat sisu.	Jälgib jutustust tähelepanelikult ja seostab kuuldut varasema kogemusega.	Kuulab ja mõistab pikemat jutustust, märkab selles olulist teavet.	Saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna.

Oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid.	Märkab esemete ja nähtuste sarnasusi ning erinevusi.	Võrdleb esemeid ja nähtusi mitme tunnuse alusel.	Kirjeldab esemete ja nähtuste sarnasusi, erinevusi ja lihtsamaid seoseid.	Kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades.
Oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada.	Rühmitab objekte ühe nähtava tunnuse alusel.	Rühmitab objekte ühe või kahe tunnuse alusel.	Rühmitab ja järjestab objekte erinevate tunnuste alusel ning põhjendab oma valikut.	Kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.
Suudab järgida lihtsat juhust.	Täidab ühe- kuni kaheosalisi lihtsaid juhiseid.	Täidab kaheosalisi juhiseid ja tegutseb tuttavas olukorras iseseisvamalt	Täidab kahe- kuni kolmeosalisi juhiseid ning kasutab neid tegevuse korraldamisel.	Analüüsib nähtusi ja toob välja põhjused ning tagajärjed (sh keskkonnamõju).
Oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna. Uurib maailma meelte abil (vaatleb, katsub, kuulab), sh loodust ja materjale. Mõistab lihtsaid põhjus-tagajärg seoseid (nt vajutus → heli; prügi → mustus; taim → kasvab).	Paneb kokku lihtsa terviku ning kasutab varasemaid kogemusi tuttavas tegevuses. Rühmitab esemeid (nt looduslikud vs tehismaterjalid). Mõistab lihtsaid põhjus-tagajärg seoseid (nt prügi → mustus; taimede eest hoolitsemine → kasv).	Leiab lihtsaid seoseid, kasutab õpitut uutes olukordades ja lahendab jõukohaseid ülesandeid. Rühmitab ja võrdleb esemeid (sh materjalide ja keskkonnamõju järgi). Mõistab keskkonnaga seotud seoseid (nt vee ja energia säästmine).	Leiab probleemidele erinevaid lahendusviise, kasutab sobivaid vahendeid ning õpitut uutes olukordades. Mõistab inimese mõju keskkonnale (nt prügi, tarbimine, loodushoid). Planeerib tegevusi ja viib need lõpule.	Mõistab, et tema tegevus mõjutab loodust ja inimesi. Kavandab ja hindab oma tegevusi (nt säästmine, sorteerimine, looduse hoidmine).

Tunneb huvi ümbritseva maailma vastu ja uurib seda erinevate meelte ning digivahendite abil.	Mõistab lihtsat kõnet ja reageerib digitegevustes kuuldud juhistele. Kasutab ja õpib uusi sõnu, mis on	Väljendab end arusaadavalt ja osaleb lihtsas digiteemalises vestluses. Jälgib ja mõistab	Võrdleb objekte ja märkab lihtsaid erinevusi ning sarnasusi digivahendite abil.	Täidab ja mõistab 2–3-osalisi juhiseid ning kasutab digivahendeid loovalt ja sihhipäraselt.
Suudab keskenduda huvipakkuvale digitegevusele vastavalt oma arengutasemele.	seotud digitegevustega.	lihtsat tegevusjärjestust ning lühikesi digilugusid.	Rühmitab objekte ühe lihtsa tunnuse alusel digitegevuses või selle toel.	Kasutab sobivaid digivahendeid ja strateegiaid lihtsate probleemide lahendamiseks.
Reageerib lihtsatele sotsiaalsetele olukordadele (nt keegi nutab).	Eristab lihtsaid õige ja vale käitumise olukordi mängus.	Tunneb ära erinevaid emotsioone ja seostab neid olukordadega.	Mõistab sügavamalt teiste inimeste tundeid ja motive.	Analüüsib sotsiaalseid olukordi ja pakub lahendusi.
Uurib maailma meelte abil ja matkib täiskasvanu tervisekäitumist. Õpib läbi kordamise ja harjutamise (kätepesu, riietumine).	Esitab lihtsaid küsimusi keha, tervise ja keskkonna kohta. Märkab sarnasusi ja erinevusi tervisekäitumises (puhtus, toit).	Selgitab lihtsustatult tervisekäitumise põhjuseid (miks pesta hambaid). Märkab muutusi kehas ja keskkonnas (haigus, puhtus).	Analüüsib lihtsustatult tervisekäitumise tagajärgi. Mõistab ohutuse ja riskide seoseid igapäevaelus.	Analüüsib ja võrdleb tervisekäitumise mõju heaolule. Hindab riske ja teeb lihtsaid terviseotsuseid.

6.1.3. Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste kujundamine on õppe- ja kasvatustegevuse keskne osa. Lapse arengut toetatakse turvalises, mängulises ja toetavas keskkonnas, kus arvestatakse tema individuaalsust, huve ja arenguvajadusi. Sotsiaalsete oskuste arendamine on lõimitud kõikidesse õppe- ja kasvatustegevustesse, sh: mängu ja rollimängu, liikumis- ja õuetegevustesse, projektõppesse ja ühistegevustesse ja digivahendite kasutamisse. Sotsiaalsed oskused hõlmavad mitmeid olulisi pädevusi – eneseväljendust, reeglite järgimist, emotsioonide juhtimist, enesekehtestamist, teistega arvestamist ning konfliktide lahendamist. Ettevõtlikkus avaldub lapse julguses suhelda, oma ideid väljendada ja ühistegevustes osaleda. Rahvuslikkus toetab ühiste väärtuste ja

kultuurinormide mõistmist. Sallivus aitab lapsel aktsepteerida erinevusi ja kujundada kiusamist ennetavat käitumist. Tervis hõlmab ka vaimset heaolu, sealhulgas emotsioonide juhtimist ja turvaliste suhete loomist. Lapse minapildi kujundamise fookuses on täisväärtusliku, ennastjuhtiva, õnneliku ning muutustega kohanemisvõimelise lapse arengu toetamine, et temast kasvaks aktiivne ühiskonda panustaja.

Sotsiaalsete oskuste eeldatavad tulemused vanuseti

Alavaldkond	Kuni 3-aastane	3-4-aastane	4-5-aastane	5-6-aastane	6-7-aastane
Suhtlemine ja koostöö (sh Kiusamisest vabaks)	Suhtleb igapäevaselt vähemalt ühe kaaslase ja täiskasvanuga (nt annab/saab mänguasja, vastab pöördumisele). Reageerib lihtsatele emotsioonidele (rõõm, kurbus) täiskasvanu suunamisel (nt vaatab, rahuneb, tuleb lähemale). Osaleb paralleelmängus ja ühistegevuses 3–5 minutit. Jagab mänguasja täiskasvanu julgustusel vähemalt ühes olukorras päevas.	Suhtleb iga päev vähemalt ühe kaaslase ja täiskasvanuga (nt alustab mängu või vastab pöördumisele). Nimetab täiskasvanu abiga emotsioone (rõõm, kurbus) ja reageerib (nt vaatab, lohutab, kutsub mängu). Jagab mänguasju täiskasvanu julgustusel vähemalt ühes olukorras päevas. Osaleb ühismängus 5–10	Alustab vestlust vähemalt 1–2 kaaslasega päevas (nt mängu alustamisel). Nimetab ja kirjeldab lihtsaid emotsioone (rõõm, kurbus, viha) ning reageerib sobivalt (nt lohutab, kutsub mängu). Pakub abi või küsib abi vähemalt ühes ühistegevuses päevas. Kaasab teisi mängu („tule mängima“) ja ei jäta kaaslast tahtlikult kõrvale. Lahendab	Alustab vestlust ja hoiab seda 3–5 vahetusega (küsimus–vastus). Nimetab emotsioone ja pakub sobiva reaktsiooni (nt lohutab, pakub abi). Teeb koostööd 2–4 lapsega, jagab ülesandeid ja peab kokkulepetest kinni. Lahendab lihtsa konflikti (nt kordamööda, vahetus) täiskasvanu vähese abiga.	Alustab ja hoiab vestlust 5+ vahetusega, kuulab ja reageerib sisule. Kirjeldab enda ja teiste tundeid ning valib sobiva suhtlemisviisi. Teeb koostööd 3–5 lapsega, jagab rolle ja täidab kokkuleppeid. Lahendab konflikti iseseisvalt (nt kokkulepe, kompromiss) enamikul juhtudel. Märkab tõrjumist/kiusamist ja kaasab teisi või otsib abi.

		minutit, järgides lihtsaid kokkuleppeid (nt ootab oma korda).	lihtsa konflikti täiskasvanu suunamisel (nt jagab vahendeid, lepib kokku järjekorra).		
Reeglid ja käitumine	Järgib 1–2 lihtsat kokkulepet (nt paneb vahendi tagasi, ootab lühikest aega). Lõpetab sobimatu käitumise täiskasvanu märguandel. Kasutab viisakusväljendeid kordamisel/meeldetuletusel.	Järgib 2–3 lihtsat rühmareeglit (nt koristab enda järel, ei võta ilma küsimata). Kasutab viisakusväljendeid meeldetuletusel. Lõpetab sobimatu käitumise täiskasvanu suunamisel.	Järgib rühma kokkuleppeid enamikes igapäevastes olukordades (nt koristab pärast tegevust, ootab oma korda). Kasutab viisakusväljendeid („palun“, „aitäh“, „vabandust“) igapäevases suhtluses. Nimetab täiskasvanu abiga, milline käitumine on sobiv/ebasobiv, ja valib sobiva käitumise. Arvestab, et inimesed on erinevad (nt ootab aeglasemat kaaslast, ei naera erinevuste üle).	Järgib rühma kokkuleppeid iseseisvalt enamikes olukordades. Kasutab viisakusväljendeid spontaanselt. Nimetab sobiva/ebasobiva käitumise näite ja valib sobiva lahenduse.	Järgib kokkuleppeid iseseisvalt ja tuletab neid kaaslastele meelde. Kasutab viisakusväljendeid järjepidevalt. Põhjendab, miks mingi käitumine on sobiv/ebasobiv.
Ettevõtlikkus (Ettevõtlik Kool)	Teeb valiku kahe variandi vahel (nt mäng/vahend)	Teeb valiku kahe variandi vahel	Pakub vähemalt ühe idee nädalas	Pakub vähemalt 2 ideed nädalas	Pakub ideid, planeerib lihtsa tegevuse (eesmärk,

	vähemalt 1 kord päevas. Osutab soovile (nt näitab, ütleb ühe sõnaga). Alustab lihtsat tegevust täiskasvanu toel ja jätkab seda 2–3 minutit.	vähemalt ühes tegevuses päevas. Proovib uut tegevust täiskasvanu toel. Väljendab lihtsat eelistust („tahan seda“).	ühistegevuse või mängu jaoks. Teeb lihtsa valiku kahe või enama variandi vahel ja põhjendab seda (nt „valin selle, sest...“). Osaleb ühistegevuse lihtsas planeerimises (nt rollide jagamine). Viib alustatud tegevuse lõpuni täiskasvanu suunamisel.	ühistegevusteks. Teeb valiku ja põhjendab seda („valin, sest...“). Osaleb lihtsas planeerimises (rollid, järjekord). Viib alustatud tegevuse lõpuni täiskasvanu vähese abiga.	sammud) ja viib selle ellu. Teeb valikuid, põhjendab ja hindab tulemust (mis õnnestus/mida muuta). Võtab vastutuse oma rolli eest rühmatöös.
Keskkonnateadlikkus (Roheline Kool)	Paneb kasutatud vahendi oma kohale 2–3 juhul 5-st. Ei viska prügi maha, tõstab selle üles meeldetuletusel. Osaleb igapäevases õuetegevuses (nt jalutamine, mäng õues).	Paneb vahendid oma kohale 3 juhul 5-st. Ei viska prügi maha, tõstab selle üles meeldetuletusel. Osaleb õuetegevuses iga päev.	Paneb kasutatud vahendid oma kohale 4 juhul 5-st. Sorteerib lihtsaid materjale (nt paber, plast) täiskasvanu juhendamisel. Ei löhu taimi ega viska prügi maha, märkab ja parandab (nt tõstab üles). Osaleb õuetegevustes ning nimetab	Sorteerib materjale (nt paber/plast) juhendamisel. Hoolitseb vahendite eest ja hoiab töökoha korras 4 juhul 5-st. Nimetab vähemalt 2 keskkonnasõbralikku tegevust (nt prügi sorteerimine, vee säästmine).	Sorteerib jäätmeid iseseisvalt. Rakendab vähemalt 2 keskkonnasäästlikku harjumust (nt vee/energia säästmine). Osaleb keskkonnateemalises tegevuses ja selgitab oma tegevuse eesmärgi.

			vähemalt ühe loodusega seotud tähelepaneku (nt „lehed on kollased“).		
Tervise edendamine	Osaleb liikumistegevuses vähemalt 1 kord päevas. Järgib lihtsat ohutusreeglit (nt ei jookse sees). Peseb käsi täiskasvanu juhendamisel	Osaleb liikumistegevuses vähemalt 1 kord päevas. Peseb käsi meeldetuletusel. Järgib lihtsat ohutusreeglit (nt ei jookse sees).	Osaleb aktiivselt liikumistegevustes vähemalt 1–2 korda päevas. Järgib liikumisel kokkuleppeid (nt ei jookse sees, hoiab teistega vahet). Peseb käsi ja järgib lihtsaid hügieeniharjumusi meeldetuletusel. Valib liikumise või aktiivse tegevuse pakutud variantidest vähemalt ühes olukorras päevas.	Osaleb aktiivselt liikumistegevustes vähemalt 2 korda päevas. Järgib ohutusreegleid iseseisvalt enamikes olukordades. Teeb tervist toetava valiku (nt valib liikumise puhkeaja asemel vähemalt ühes olukorras päevas).	Osaleb aktiivselt liikumises iga päev ja peab kinni ohutusreeglitest. Kirjeldab lihtsaid tervisekäitumise põhimõtteid (liikumine, hügieen). Teeb teadlikke valikuid (nt eelistab liikumist, järgib hügieeni ilma meeldetuletuseta).
Digitehnoloogia kasutamine	Kasutab digivahendit ainult koos õpetajaga. Vaatab/ kuulab 3–5 minutit ja järgib kokkulepet	Kasutab digivahendit ainult koos õpetajaga. Vaatab/ kuulab 5–10 minutit ja järgib	Kasutab digivahendit ainult kokkulepituid ajal ja viisil. Ootab oma korda ja	Avab/sulgeb rakenduse juhendamisel. Kasutab digivahendit eesmärgipäraselt (nt pildi valik, lihtne salvestus).	Kasutab digivahendit iseseisvalt eesmärgipäraselt (nt pildi/video loomine, info vaatamine). Järgib turvalise

	(istub, ei võta teiselt).	kokkuleppeid.	jagab seadet teistega.	Järgib kokkuleppeid (aeg, kordamööda, eesmärk).	kasutamise reegleid (aeg, sisu, jagamine).
	Annab vahendi järgmisele täiskasvanu suunamisel.	Ootab oma korda ja annab vahendi järgmisele.	Avab ja sulgeb lihtsa rakenduse õpetaja juhendamise l.	Osaleb ühises digitegevuses (nt arutelu pärast vaatamist).	Teeb koostööd digitegevuses (nt ühine projekt) ja jagab rollid.
	Reageerib digisisule (nt näitab, kordab sõna/heli).		Kasutab digivahendit eesmärgipäraselt (nt kuulab, vaatab, valib, salvestab).		Selgitab lihtsate sõnadega, milleks digivahendit kasutati.
			Osaleb digitegevuses koos teistega (nt ühine vaatamine, arutelu).		

6.1.4. Eneseregulatsioonioskused

Eneseregulatsiooni oskuste kujundamine toetab lapse kujunemist iseseisvaks, tasakaalukaks ja koostöövõimeliseks õppijaks. Lähtudes lasteaia missioonist toimub õppimine mängu, kogemuse ja igapäevaste olukordade kaudu, kus lapsel on võimalus oma käitumist, emotsioone ja tähelepanu järkjärgult juhtima õppida. Eneseregulatsiooni kujunemine tähendab, et laps õpib suunama oma tähelepanu ja keskenduma tegevusele, meelde jätma juhiseid ja tegutsema nende alusel, kohanema muutuvate olukordadega ning leidma lahendusi ja looma seoseid. Eneseregulatsiooni oskused on tihedalt seotud lasteaia põhiväärtustega. Laps suudab alustada tegevust, püsida selle juures ja viia see lõpuni. Laps õpib oma emotsioone juhtima ja arvestama teistega. Laps kujundab vaimset tasakaalu ja rahunemisoskusi. Laps õpib järgima ühiseid norme ja kokkuleppeid. Eneseregulatsiooni oskusi arendatakse igapäevaselt mängus, liikumistegevustes, rühmatöös ja projektõppes, samuti digivahendite kasutamisel, kus laps õpib keskenduma, ootama oma korda ja tegutsema eesmärgipäraselt. Eneseregulatsioon hõlmab kolme omavahel seotud osa:

- Emotsionaalne eneseregulatsioon – laps õpib oma tundeid ära tundma, nimetama ja sobival viisil väljendama ning kasutama lihtsaid rahunemisviise.
- Käitumuslik eneseregulatsioon – laps järgib kokkuleppeid, ootab oma järjekorda, lõpetab alustatud tegevuse ning tuleb toime pettumusega.
- Kognitiivne eneseregulatsioon – laps keskendub, hoiab tähelepanu, mäletab juhiseid ning õpib oma tegevust planeerima ja hindama, mis tal õnnestus ja mis vajab veel harjutamist.

Eneseregulatsiooni oskuste eeldatavad tulemused vanuseti

Kuni 3-aastane	3-4-aastane	4-5-aastane	5-6-aastane	6-7-aastane
Rahuneb täiskasvanu toel lühikese aja jooksul ning järgib ühte lihtsat juhust, keskendudes tegevusele kuni 2–3 minutit.	Kasutab täiskasvanu toel lihtsaid rahunemisviise ning järgib 1–2 juhust järjest, keskendudes tegevusele kuni 10 minutit.	Väljendab oma emotsioone sõnaliselt ja kasutab täiskasvanu meeldetuletusel rahunemisviise.	Tunneb ära ja nimetab oma emotsioone ning kasutab sobivaid rahunemisviise.	Juhib oma emotsioone ja käitumist iseseisvalt, keskendub tegevusele pikema aja vältel ning viib alustatud tegevuse lõpuni.
Osaleb paralleelmängus ja lihtsas ühistegevuses, ootab oma korda lühiajaliselt ning lõpetab sobimatu käitumise täiskasvanu märguandel.	Ootab oma korda, kohandab käitumist pärast meeldetuletust ning osaleb ühistes tegevustes kaaslastega arvestades.	Järgib 2–3 juhust, keskendub tegevusele kuni 15 minutit ning lõpetab enamasti alustatud tegevuse.	Keskendub tegevusele kuni 20 minutit, järgib kokkuleppeid ja suudab oma käitumist enamasti juhtida.	Kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni.
Teeb valiku kahe variandi vahel ja väljendab oma soovi.	Teeb lihtsaid valikuid, alustab ja jätkab tegevust ning püüab viia selle lõpuni.	Teeb valikuid ja põhjendab neid lihtsal viisil, osaleb ühistegevuste kavandamises ning arvestab teistega.	Kavandab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud enamasti lõpuni, kuid võib vajada täiskasvanu abi.	Teeb põhjendatud valikuid ja hindab oma tulemusi.

Igapäevastes tegevustes paneb ta vahendid oma kohale meeldetuletusel, osaleb liikumises ja õuetegevustes ning kujundab esmaseid tervise- ja ohutusharjumusi.	Tegutseb keskkonda hoidvalt, hoiab oma töökoha korras ning osaleb aktiivselt liikumistegevustes.	Algatab mõningaid mänge ja tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Teeb põhjendatud valikuid, osaleb tegevuste planeerimisel ning võtab vastutust oma tegevuse eest.	Järgib kokkuleppeid, arvestab teistega ning lahendab erimeelsusi rahumeelselt.
Digitegevustes osaleb laps koos täiskasvanuga, keskendudes lühiajaliselt ja järgides lihtsaid kokkuleppeid.	Digivahendeid kasutab juhendamisel eesmärgipäraselt, järgides kokkulepitud reegleid.	Hoiab korras oma töökoha, osaleb keskkonda hoidvates tegevustes ning järgib tervist toetavaid harjumusi.	Tegutseb keskkonnateadlikult, järgib tervise- ja ohutusreegleid ning teeb koostööd teistega.	Tegutseb vastutustundlikult nii keskkonna kui ka tervise suhtes ning osaleb aktiivselt rühma ja kogukonna tegevustes.
		Digivahendeid kasutab juhendamisel eesmärgipäraselt ja kokkulepitud viisil.	Digivahendeid kasutab eesmärgipäraselt ja turvaliselt õppimise toetamiseks.	Digivahendeid kasutab iseseisvalt, eesmärgipäraselt ja turvaliselt.

7. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED NING LAPSE EELDATAVAD ARENGUTULEMUSED

7.1. Lõimitud õppe- ja kasvatustegevused

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse erinevaid valdkondi.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning lapse eeldatavad arengutulemused esitatakse kuues valdkonnas:

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- matemaatika;

- kunst;
- muusika;
- liikumine.

7.2. Valdkond Mina ja keskkond

Valdkond *Mina ja keskkond* sisu jaguneb alateemadeks.

- Sotsiaalne keskkond
- Looduskeskkond
- Tehiskeskkond

Mina ja keskkond alateemade peamised alavaldkonnad.

Mina ja keskkond valdkonnas käsitletakse alavaldkondi järgmiselt:

Sotsiaalne keskkond

- eneseteadvus ja minapilt;
- sotsiaalsed suhted ja väärtused;

Looduskeskkond

- kodukoht ja kultuur;
- loodus ja elukeskkond;

Tehiskeskkond

- keskkonnateadlikkus ja ohutus;
- tehnoloogia ja infokeskkond;

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Valdkonna *Mina ja keskkond* õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted lähtuvad lapse loomulikust huvist iseenda ja ümbritseva maailma vastu.

***Mina ja keskkond* valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:**

- avastada läbi isikliku kogemuse, lõimitud tegevuste ja mängu teda ümbritsevat maailma;
- uurida, märgata ning kogeda läbi igapäevatoimingute, lõimitud tegevuste ja mängu erinevaid väärtusi teda ümbritsevas maailmas;

- osaleda programmides Ettevõtlik Kool, Roheline Kool, Kiusamisest vabaks, Tervise edendamine ning teadvustada endale läbi erinevate tegevuste ümbritseva keskkonna, säästliku tegutsemise, endast ja teineteisest hoolimise väärtust;
- saada vastuseid küsimuste ja arutelude käigus enda kogetud ning märgatud nähtuste kohta teda ümbritsevas keskkonnas;
- osaleda Tervise edendamise programmis, avastada ja kogeda enda ning kaaslaste tervise seoseid läbi erinevate lõimitud tegevuste;
- osaleda programmis Kiusamisest vabaks, avastada seoseid, väärtusi ja erinevusi enda ning kaaslaste kultuuri ning traditsioonide vahel;
- avastada läbi erinevate lõimitud tegevuste sotsiaalse keskkonna, loodus-, tehis- ning digikeskkonna erinevusi.

Mina ja keskkond valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

Alavaldkond	Kuni 3- aastane	3-4-aastane	4-5-aastane	5-6-aastane	6-7-aastane
Mina	Reageerib enda eesnimetale ja osutab endale. Näitab erinevaid asju ja tegevusi (täiskasvanu poolt nimetamisel).	Nimetab oma eesnime ja vanuse. Teab oma sugu (poiss, tüdruk). Näitab (nimetab) täiskasvanu abiga oma lemmiktegevust.	Nimetab enda välimust, mõnda omadust mina vormis (kiire, hea, lõbus); lemmiktegevust (meeldib värvida).	Nimetab oma iseloomu ja lemmiktegevusi. Võrdleb enda ja kaaslaste omadusi.	Tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi ning lemmiktegevusi.
Kehaosad ja privaatsus	Näitab käega enda peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele (täiskasvanu poolt nimetamisel).	Osutab käega enda peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele ning nimetab nende otstarvet (nt	Teab oma kehaosi, teab nende otstarvet ning mõistab, et mõned kehaosad on privaatset ja kuuluvad ainult talle.	Teab kehaosi (sh erinevaid organeid) ja nende otstarvet, kirjeldab poiste ja tüdrukute erinevusi; teab kehaosade privaatsusest ning oskab seista oma isiklike piiride eest.	Nimetab kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust; teab privaatsete kehaosade erinevusi teistest kehaosadest.

		kõrvadega kuulatakse).			
Kodu, pere, peretraditsioonid	Teab oma vanemaid ja näitab (täiskasvanu poolt nimetamisel).	Teab oma kodu, pereliikmeid ja kirjeldab neid.	Nimetab tegevusi koos oma perega, kirjeldab oma kodu.	Nimetab oma pere ühistegevusi, kodu sisustust ja nende otstarvet.	Kirjeldab oma kodu, perekonda ja ühistegevusi.
Ametid	Näitab tuttavaid ameteid (täiskasvanu poolt nimetamisel).	Teab igapäevaelust tuttavamaid ameteid (nt kokk, arst).	Nimetab mõningaid ameteid, teab mida nad teevad.	Nimetab erinevaid ameteid, ütleb, kelleks tahab suurena saada.	Nimetab erinevaid ameteid ja kirjeldab nende tegevust.
Eesti sümbolid ja kultuuritraditsioonid	Tunneb ära Eesti lipu.	Teab küsimise korral sõna Eesti mõistet ja seostab seda oma koduga; tunneb ära Eesti lipu, rahvuslinnu ja -lille.	Teab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill), mõnda rahvuspüha (mardi- ja kadripäev, jõulud).	Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill), ja mõningaid rahvakombeid.	Nimetab Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ja tegevusi seoses nendega.
Erinevuste mõistmine	Märkab teisi lapsi ja nende erinevusi.	Märkab teiste laste erinevust väljanägemisel, käitumisel.	Võrdleb inimeste erinevusi (nahavärvus, keel, toit, riietus, puue).	Nimetab inimeste erinevusi (nt kuidas inimesed erinevad keele, nahavärvuse, kommete poolest), märkab nende vajadusi, kombeid.	Saab aru inimeste erinevusest ja nende iseärasustest (keel, nahavärvus, kombed jms).
Turvalisus, abi kutsumine	Pöördub täiskasvanu poole hirmu, ohu või valu puhul.	Näitab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nt nuga, käärid) ja pöördub täiskasvanu poole hirmu, ohu	Nimetab ohtlikke esemeid ja tegevusi (nt terariistad, mängimine ohtlikes kohtades) ja pöördub abi saamiseks täiskasvanu	Teab turvalise käitumise vajadust (nt ohtude ennetamine ja märkamine), millal tuleb helistada hädaabinumbril 112 ning millest teatada.	Saab aru ebameeldivatest või ebaturvalistest olukordadest ning vajadusest turvaliselt käituda või abi kutsuda.

		või valu puhul.	poole (nt politseinik, õpetaja), teab hädaabinumbri 112.		
Tervis ja keskkond	Näitab mõningaid tervislikke toiduaineid ja tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Saab aru värske õhu, liikumise ja tervisliku toidu kasulikkusest igapäevaelus.	Nimetab tervisele kasulikke tegevusi (tervislik toit, värske õhk, liikumine).	Teab kasuliku või kahjuliku keskkonna, tegevuse ja käitumise mõju tervisele.	Kirjeldab inimeste erinevaid käitumisviise ja selle mõju ümbritsevale keskkonnale, ning tegevust oma tervise hoidmisel.
Hammaste tervis	Näitab hammaste hooldamise vahendeid täiskasvanu suunamisel.	Teab, et hambaid peab pesema ja nimetab hammaste hooldamise vahendeid.	Teab hammaste jaoks kasulikke ja kahjulikke toiduaineid ning selgitab hammaste pesu vajadust.	Teab kasulikke tegevusi hammaste tervise hoidmiseks ning nimetab neid.	Kirjeldab vajalikke tegevusi hammaste tervise hoidmiseks.
Isiklik hügieen	Matkib erinevaid hügieenitoiminguid ja sooritab neid täiskasvanu abiga.	Sooritab erinevaid hügieenitoiminguid (nt käte pesu, nuuskamine) täiskasvanu suunamisel või vajadusel abiga	Teab isiklikke hügieenitoiminguid ning sooritab neid iseseisvalt täiskasvanu meeldetuletusel.	Saab aru hügieenitoimingute vajalikkusest ja sooritab neid iseseisvalt.	Nimetab hügieenitoiminguid ja nende vajalikust igapäevaelus.
Inimese mõju keskkonnale: loodushoid, säästev areng	Näitab prügile ja selle panekut prügikasti.	Sooritab lihtsaid tegevusi keskkonna hoidmisel täiskasvanu suunamisel (prügikasti kasutamine).	Teab prügisorteerimise vajadusest ja selle mõjust loodushoiule.	Saab aru enda tegevust keskkonna säästlikul hoidmisel ja selle olulisust loodusele.	Nimetab enda ja teiste tegevusi keskkonnasäästlikul hoidmisel ja selle mõju loodusele.
Kodukoha eripära ja loodus	Näitab lasteaia hoovis looduselemente täiskasvanu suunamisel.	Näitab jalutuskäigul tuttavaid kohti, kodukoha loodust täiskasvanu suunamisel.	Näitab konkreetseid looduselemente oma kodukohas täiskasvanu suunamisel.	Nimetab kodukoha looduselemente ja -objekte ning mõisteid (nt linn, park, meri).	Teab oma kodukohta, oskab kirjeldada selle eripära.

Looduse sõltuvus ajatsüklitest	Saab aru mõistest hommik, lõuna, õhtu, öö ja mõningatest tegevustest vastavalt neile täiskasvanu juhendamisel.	Teab mõistet hommik, lõuna, õhtu, öö ja aastaajad ning nende mõistetega seotud tegevusi täiskasvanu juhendamisel.	Nimetab ööpäeva osasid, aastaaegu ja nendega seoses loodusnähtusi ning tegevusi.	Nimetab inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, aastaring, tunneb sellega seotud muutusi looduses.	Kirjeldab inimeste tegevusi ja erinevaid loodusnähtusi erinevates ajatsüklites (ööpäev, aastaring).
Loodusnähtused	Näitab mõnda ilmastikunähtust täiskasvanu poolt nimetamisel (sajab vihma, lund, paistab päike).	Saab aru erinevatest ilmastikunähtustest (nt sajab vihma, tuul puhub) ja nimetab neid täiskasvanu suunamisel.	Teab aastaaegu ning ilmastiku- ja loodusnähtuste erinevust aastaringis.	Nimetab erinevaid aastaaegu ja ilmastikunähtuseid aastaringis.	
Ohud seoses keskkonnaga	Saab aru ohtudest temale tuttavas looduskeskkonnas täiskasvanu abiga.	Saab aru ohtudest looduskeskkonnas (nt metsas, veekogudel) koosarutelus täiskasvanuga.	Nimetab temale tuttavaid ohtlikke tegevusi erinevates keskkondades.	Nimetab tegevusi ohutuse tagamiseks erinevates keskkondades.	
Liiklus	Näitab mõnda liiklusvahendit ja liiklusmärki täiskasvanu juhendamisel.	Tunneb või nimetab liiklusvahendeid ja mõningaid liiklusmärke (nt valgusfoor, ülekäigurada) täiskasvanu suunamisel.	Nimetab ohte tänaval ning teab valgusfoori, ülekäiguraja, sõidu- ja kõnnitee otstarvet.	Nimetab käitumisreegleid tänaval enda ohutuse tagamiseks.	
Tervise väärtustamine ja toitumine	Matkib une, ja toidu liikumise mõistet täiskasvanu abiga.	Saab aru une, tervisliku toitumise ja liikumise vajadusest täiskasvanu abiga.	Teab mõistet tervislik toitumine ja seoseid tema tervisega (une ja liikumisega).	Tunneb toidupüramiidi ning aktiivse liikumise mõistet ja vajalikust seda jälgida oma hea tervise tagamiseks.	

Kiusamisvaba käitumine	Matkib positiivset tegevust kaaslase suhtes täiskasvanu abil.	Saab aru positiivsetest ja negatiivsetest tegevusest tema ja kaaslase suhtes täiskasvanu abiga.	Mõistab positiivse ja negatiivse käitumise vahet enda ja teiste suhtes täiskasvanu abiga.	Teeb vahet heal ja halval käitumisel enda ja teiste suhtes ning märkab seda.
Raha	Osutab rahale (mündid) täiskasvanu suunamisel.	Saab aru mõistest raha täiskasvanu suunamisel.	Mõistab raha vajadust erinevate vajalike asjade ostmiseks.	Nimetab raha vajadust ja selle väärtust igapäevaelus.
Digiturvalisus Digivahendite kasutamine	Näitab mõnda digivahendit õpetaja suunamisel.	Tunneb mõnda digiseadet ja selle kasutamise otstarvet täiskasvanu juhendamise l.	Saab aru lihtsamatest turvalise digikäitumise reeglitest täiskasvanu abil.	Saab aru eesmärgipärasest digitehnoloogia kasutamisest (nt õppimiseks, joonistamiseks) ning mõningatest ohtudest.

7.3. Valdkond *Keel ja kõne*

Keel ja kõne valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- Luua lapsele võimalus keelt kuulata ja seda aktiivselt kasutada õppe- kasvatustegevustes ja igapäevatoimingutes arvestades lapse keeleoskuse taset, huvi, vajadust ja vanust;
- luua lapsele võimalus eesti keelt õppida suhtlemise kaudu täiskasvanute ja laste omavahelises vestluses, julgustada last aktiivselt rääkima, küsima, oma arvamust avaldama;
- luua mitmekesine ja arendav keelekeskkond, kus täiskasvanu kasutab korrektset ja rikast eesti keelt olles eeskujuks lapsele, kasutades selleks raamatuid, jutte, luuletusi, mängu, robotikat ja digivahendeid;
- anda võimalus lapsele keele ja kõne arenguks mängu kaudu, kasutades selleks liikumis-, rolli- ja sõnamänge ning lavastusi;
- õppekasvatustegevustes kaasata erinevaid meeli ja näitlikustada tekste ja kõnet kehakeele, intonatsiooni, miimika, žestide, muusika, rütmi ja liikumise abil;
- suunata last kirjandust mõistma ettelugemise, raamatu illustratsioonide vaatamise, jutustamise, dramatiseerimise ja joonistamise kaudu,

- toetada lapse lugemishuvi ja kirjutamise eeluskusi läbi žanriliselt mitmekesiste ning pildirikaste raamatute ettelugemise ning õppe- ja mänguvahendite kasutamise kaudu;
- luua lapsele võimalus eesti keele, oma emakeele ja teiste keelte ning kultuuridega tutvumiseks.
- kaasata lapsevanemaid keele arengu toetamisse, jagades soovitusi õpitu kordamiseks, koduseks suhtlemiseks ja lugemiseks;
- toetada lapse keelearengut järjepidevalt igapäevastes erinevates tegevustes;
- toetada lapse huvi ja väärtushinnangute kujunemist suulise ja kirjaliku eesti kultuuripärandi kaudu;
- valdkond *keel ja kõne* lõimitakse kõikide teiste õppe- kasvatustegevuste valdkondadega;
- valdkonna *keel ja kõne* eesmärgi teostame igapäevaselt mänguliste tegevustena, lõimituna kõigi teiste õppekasvatustegevuste valdkondadega, sh õuesõppe, digitehnoloogia, „Rohelise Kooli”, „Ettevõtliku Kooli”, „Tervise edendamise” ja „Kiusamisest vabaks” tegevuste ning lasteaias toimuvate üritustega.

Keel ja kõne valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

Alavaldkond	Kuni 3-aastane	3-4-aastane	4-5-aastane	5-6-aastane	6-7-aastane
Kirjalik kõne	Vaatab üksi ja koos täiskasvanu ga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab pildile ning kommenteerib pilte. Kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid ettelõetud tekste. Eristab kuulmise järgi	Tunneb kirja pildis ära oma nime. Vaadates raamatut, matkib tuttava pildi järgi lugemist. Eristab kuulmise teel täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi tuttavaid häälikuid.	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära ja nimetab tuttavamaid tähti. Kirjutab üksikuid talle	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendit a sõnas, teab enamikku tähti ning loeb üksikuid sõnu kindlas olukorras (nt poe- ja tänavanimed, sildid). Oskab kirjutada enamikke joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel	Tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2 silbilisi sõnu. Oskab kirjutada 1–2 silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega.

	tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest, (nt tass- kass, sall- pall).	Täiskasvanu abiga nimetab üksikuid tähti.	tuttavaid tähti ja oma nime.	üksikuid tuttavaid sõnu.	
Häälamine	Hääldeb õigesti mõnda üksikut lühikest sõna. Hääldeb sõnades õigesti hääldusliku lt lihtsamaid häälikuid. Kasutab oma kõnes tuttavaid 1-2 silbilisi sõnu õiges vältel ja silbistruktu uris.	Eristab ja tekitab ise erineva tugevusega häält. Hääldeb selgelt ja arusaadavalt häälikuid (v.a. r-häälik). Hääldeb lihtsamaid konsonantühendeid (-nt, -lt, -mp. jt.) Kordab ja jätab meelde õpetaja eeskujul lihtsamaid luuletusi.	Hääldeb õigesti kõiki häälikuid ja 3–4-silbilisi tuttava tähendusega sõnu.	Kordab järel ja hääldab õigesti kõiki häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.	Oskab oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki häälikuid.
Sõnavara	Kasutab oma kogemustega seotavaid konkreetse tähendusega sõnu tutavas olukorras. Kasutab nimi- ja tegusõna (nt näu ehk kiisu, anna opa ehk võta sülle). Kasutab ase- ja määrsõnu	Õpib kasutama üldmõisteid. (riided, loomad, jne). Kasutab igapäeva suhtluses tuttavaid sõnu, sh. liitsõnu. Moodustab 2-3- sõnalisi lauseid olevikus ja lihtminevikus. Kasutab kõnes omadussõnu. Oskab vastata küsimustele	Laiendab oma sõnavara (vastandsõnad, omadussõnad jne) ja kasutab seda lihtsates lausetes igapäevases suhtluses.	Kasutab keerukamaid lauseid, moodustab vajaduse korral sõnu uudeste objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt nuga õuna koorimiseks – õunanuga).	Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada.

	(nt siia, seal, nii). Mõistab sõnu ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras.	"kas?", "millal?" Tunneb huvi raamatute vastu. Kujuneb jutu ühise kuulamise oskus, mille abil rikastub sõnavara.			
Suhtlemine	Suhtleb täiskasvanuga esemetega tegutsemise ajal. Eelistab suhtlusparteriina peamiselt tuttavat täiskasvanut. Kasutab suheldes mitteverbaalseid vahendeid (osutamist) koos üksikute sõnadega. Vastab täiskasvanu küsimisele ja korraldusele tuttavas olukorras mingi tegevuse, häälightsuse või 1-2 sõnalise ütlusega.	Tahab suhelda eakaaslastega ja täiskasvanutega, algatab ise aktiivselt suhtlust. Jutustab täiskasvanu suunamisel ja abiga pildi (seeria) järgi. Saab aru kuuldust ja reageerib täiskasvanu lihtsamatele juhistele. Püüab ennast väljendada suunavate küsimuste abil. Täiskasvanu eeskujul häälib kaasa liisusalme. Kasutab kõnes lihtlauseid olevikus ja lihtminevikus.	Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool situatsiooni, vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal ning esitab küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas teha?). Jutustab täiskasvanu vähese abiga nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3–5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval). Suudab oma mõtteid väljendada lihtsate lausetega tuttavates olukordades.	Püsib enda või teiste algatatud teemas, vajaduse korral kohaneb teemamuutustega. Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega, kasutades sidesõnu. Saab aru kuuldu peamisest sisust, oskab sellele reageerida ja sobivalt vastata. Räägib oma kogemustest ja tähelepanekute st, väljendades oma mõtteid arusaadavalt. Kasutab kõnes põimlauseid ja lihtsamaid liitlauseid. Teab peast mõnda	Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga. Oskab jutustada pildi, kuuldud teksti või oma kogemuse põhjal, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma tundeid. Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida. Oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda. Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid. Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

			Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid. Loeb peast liisusalme/luuletusi.	eestikeelset laulu või luuletust.	
Digitehnoloogia põhimõtted	Lihtsate digivahendite (nt tahvelarvuti) tutvustamine täiskasvanu juhendamisel. Ekraan kui vahend kuulamiseks ja vaatlemiseks. Lühiajaline ja eesmärgistatud kasutus.	Digivahendi kasutamine koos täiskasvanuga. Lihtsad interaktiivsed tegevused (vajuta, vali). Digihügieeni algteadmised (nt käte pesemine pärast kasutamist).	Iseseisvam, kuid juhendatud kasutamine. Õppemängude kasutamine keele arendamiseks. Lihtne turvalise kasutamise mõistmine.	Eesmärgipärane digivahendite kasutamine õppimiseks. Lihtsate loovtööde tegemine (nt pildijutud). Digiturvalisuse reeglite järgimine.	Digivahendite teadlik ja eesmärgipärane kasutamine. Lihtne info otsimine juhendamisel. Digitaalse sisu loomine (nt lihtne esitlus või jutt).
Digitehnoloogia seos „Keel ja kõne” valdkonnaga	Pildiraamatute ja lihtsate jutukeste kuulamine digivahendist. Häälte, sõnade ja piltide seostamine. Sõnavara laiendamine (loomad, esemed, tegevused).	Digitaalsed jutud ja laulud. Pildi ja sõna seostamine. Küsimustele vastamine kuuldu põhjal.	Digitaalsed jutuloomise mängud. Tähtede ja häälikutega tutvumine. Lühijuttude kuulamine ja ümberjutustamine.	Jutustamine piltide või digitaalsete vahendite abil. Tähtede ja sõnade harjutamine. Kuulamis- ja arutlemisoskuste arendamine.	Lugemise ja kirjutamise algoskuste toetamine. Oma lugude loomine ja esitamine. Suuline eneseväljendus ja arutelu.
Digitehnoloogia	Laps kuulab ja reageerib	Laps mõistab	Laps jutustab	Laps jutustab sidusalt, kasutab	Laps loeb ja

eeldatavad tulemused	kuuldud tekstile Tunneb ära tuttavaid sõnu ja pilte. Kasutab üksiksõnu ja lihtsaid fraase.	lihtsat juttu ja vastab küsimustele. Kasutab 3–5-sõnalisi lauseid. Oskab nimetada pilte ja kirjeldada lihtsaid tegevusi.	lihtsaid lugusid pildi põhjal. Tunneb mõningaid tähti ja häälikuid. Väljendab oma mõtteid arusaadavalt.	mitmekesisemat sõnavara. Tunneb enamikku tähti. Oskab kuuldu põhjal arutleda ja küsimusi esitada.	kirjutab lihtsamaid sõnu. Väljendab oma mõtteid selgelt ja loogiliselt. Oskab kasutada digivahendeid õppimise toetamiseks.
„Roheline Kool” põhimõtted	Looduse märkamine ja kogemine (taimed, loomad, ilm). Lihtsad harjumused (prügi prügikasti, vee säästmine).	Hooliv suhtumine loodusesse. Prügi sorteerimise esmane tutvustus Aastaaegade märkamine.	Keskkonnas õbralike tegevuste mõistmine (nt säästmine, korduskasutus) Elus ja eluta looduse eristamine.	Vastutustundlik käitumine keskkonnas. Ressursside säästmise mõistmine (vesi, elekter). Looduse hoidmise põhjendamine.	Keskkonnateadlik mõtlemine ja käitumine. Lihtsate keskkonnaprobleemide mõistmine. Aktiivne osalemine keskkonnahoidlikes tegevustes.
„Roheline Kool” seos „Keel ja kõne” valdkonnaga	Loodusega seotud sõnavara (nt puu, lill, lind, vihm). Lihtsate piltide ja esemete nimetamine. Lühikeste loodusteemaliste juttude kuulamine.	Vestlused looduse teemal (mis toimub õues?). Küsimustele vastamine ja küsimuste esitamine. Looduslugude kuulamine ja arutelu.	Loodusteemaliste juttude jutustamine. Uute mõistete õppimine (nt prügi, taaskasutus, loodushoid). Arutelud ja oma arvamuse väljendamine.	Arutlused keskkonnateemadel. Jutustamine ja põhjendamine (miks peab loodust hoidma?). Loodusvaatluste kirjeldamine.	Arutelud ja väitlused keskkonnateemadel. Lugude loomine ja jutustamine (nt „Kuidas päästa loodust”). Kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisoskuse sidumine keskkonnateemadega.
„Roheline Kool” eeldatavad tulemused	Tunneb ära ja nimetab lihtsamaid loodusega seotud sõnu.	Kirjeldab lihtsate lausetega loodust. Mõistab ja	Jutustab lihtsaid loodusteemalisi lugusid.	Väljendab oma arvamust ja põhjendab seda.	Väljendab end selgelt ja loogiliselt. Oskab arutleda ja kuulata teisi.

	Reageerib kuuldule (nt näitab pilti). Kasutab üksiksõnu ja lihtlauseid.	kasutab uut sõnavara. Vastab lihtsatele küsimustele.	Kasutab temaatilist sõnavara. Väljendab oma mõtteid arusaadavalt .	Kasutab mitmekesisist sõnavara. Oskab kirjeldada nähtusi ja sündmusi.	Kasutab keskkonnateemalist sõnavara teadlikult.
„Ettevõtlik Kool” põhimõtted	Lapse algatuse märkamine ja toetamine. Lihtsad d (nt „Kas soovid joonistada või kuulata juttu?”) Turvaline keskkond eneseväljenduseks.	Julgustamine oma ideid väljendama. Koostöö lihtsates tegevustes. Esmased probleemilahenduse kogemused.	Loovuse ja algatusvõime arendamine. Koostöö ja ühistegevuste planeerimine , ideede jagamine. Probleemide märkamine ja lahendamine .	Eesmärkide seadmine ja tegevuste planeerimine. Vastutuse võtmine. Koostööoskuste arendamine.	Algatusvõime ja iseseisvus. Vastutustundlik tegutsemine. Probleemilahendus ja loov mõtlemine.
„Ettevõtlik Kool” seos „Keel ja kõne” valdkonnaga	Sõnade ja lihtsate väljendite kasutamine soovide väljendamiseks. Piltide ja esemete nimetamine. Lühikeste lugude kuulamine.	Oma mõtete ja ideede sõnastamine. Küsimuste esitamine ja vastamine. Rollimängud (nt „pood”, „kohvik”).	Lugude loomine ja jutustamine. Oma arvamuse avaldamine. Arutelud (mida teha, kuidas teha?).	Oma ideede põhjendamine. Projektide arutamine ja kirjeldamine. Kuulamis- ja arutlemisoskuste arendamine.	Lugude ja projektide esitlemine. Arutelud ja väitlused. Suuline ja kirjalik eneseväljendus.
„Ettevõtlik Kool” eeldatavad tulemused	Väljendab oma soove üksiksõnade või lihtlausetega. Oskab teha lihtsaid valikuid ja neid	Väljendab ideid lihtsate lausetega. Osaleb vestluses. Kasutab keelt suhtlemiseks ja mänguks,	Jutustab lihtsaid lugusid. Väljendab oma mõtteid ja ideid arusaadavalt . Pakub välja lahendusi.	Väljendab ja põhjendab oma arvamust. Kasutab mitmekesisist sõnavara. Oskab arutada ja kokkuleppeid sõnastada.	Väljendab end selgelt ja loogiliselt. Oskab esitleda oma ideid. Kasutab keelt koostööks ja probleemide lahendamiseks

	sõnastada. Reageerib kuuldule.	räägib oma tegevustest.			
„Kiusamisest vabaks” põhimõtted	Turvaline ja hooliv keskkond. Emotsiooni de märkamise (rõõm, kurbus). Täiskasvanu toel suhtlemine	Sõbralikkuse ja jagamise harjutamine. Lihtsate konfliktide lahendamine täiskasvanu abil. Teiste märkamise.	Empaatia arendamine. Õiglane ja hooliv käitumine. Konfliktide lahendamise oskuste kujunemine.	Julgus sekkuda ja abi otsida. Sallivus ja erinevuste aktsepteerimine. Vastutustundlik käitumine.	Teadlik ja hooliv suhtlemine. Vastutus oma käitumise eest. Aktiivne osalemine turvalise keskkonna loomisel.
„Kiusamisest vabaks” seos „Keel ja kõne” valdkonnaga	Lihtsate tunnete sõnade õppimine (nt „hea”, „kurb”). Piltide ja situatsiooni de kirjeldamine. Lühikeste lugude kuulamine sõprusest.	Tunnete ja olukordade kirjeldamine. Küsimuste esitamine ja vastamine. Rollimängud (sõbraks olemine, abi küsimine).	Lugude jutustamine sõprusest ja tunnetest. Oma arvamuse väljendamine. Dialogide harjutamine (nt „Palun lõpeta”, „See ei meeldi mulle”).	Arutelud kiusamise ja sõpruse teemal. Põhjendamine (miks mingi käitumine on hea või halb). Kuulamis- ja eneseväljendus oskuse arendamine.	Arutelud ja väitlused (mis on kiusamine, kuidas seda vältida). Lugude loomine ja analüüs. Eneseväljendus suuliselt ja kirjalikult.
„Kiusamisest vabaks” eeldatavad tulemused	Nimetab lihtsamaid tundeid. Reageerib teiste emotsioonidele. Kasutab üksiksõnu ja lihtlauseid suhtlemisel.	Väljendab oma tundeid sõnadega. Kasutab lihtsaid lauseid suhtlemisel, oskab paluda ja tänada. Oskab kuulata ja vastata.	Kirjeldab tundeid ja olukordi. Oskab kasutada viisakat kõneviisi. Jutustab lihtsaid lugusid.	Väljendab oma arvamust ja põhjendab seda. Kasutab mitmekesiset sõnavara. Oskab lahendada lihtsaid konflikte sõnade abil.	Väljendab end selgelt ja arusaadavalt. Oskab kuulata ja arvestada teiste arvamustega. Kasutab keelt konfliktide lahendamiseks ja suhete hoidmiseks.

„Tervist edendav lasteaed” põhimõtted	Igapäevased tervislikud harjumused (kätepesu, liikumine). Turvatunde loomine ja rutiinid. Keha ja enesetunde märkamine.	Tervislike harjumuste kujundamine (liikumine, uni, toit). Lihtsate hügieenireeglite järgimine. Emotsioonide märkamine.	Tervisliku ja ebatervisliku eristamine. Liikumise ja puhkamise tasakaalu mõistmine. Ohutu käitumine.	Vastutustundlik käitumine (hügieen, liikumine, toitumine). Tervislike valikute tegemine Ohutuse mõistmine.	Teadlik tervisekäitumine. Oma heaolu hoidmine (füüsiline ja vaimne). Turvaline ja vastutustundlik tegutsemine.
„Tervist edendav lasteaed” seos „Keel ja kõne” valdkonnaga	Lihtsad tervisega seotud sõnad (nt „käd puhtaks”, „juua”, „süüa”). Piltide ja tegevuste nimetamine. Lühikeste lugude ja laulude kuulamine.	Vestlused tervise teemal (mis on tervislik?). Küsimustele vastamine ja küsimuste esitamine. Tunnete ja enesetunde kirjeldamine	Lood ja arutelud tervise teemal. Oma arvamuse väljendamine (mis on kasulik/mitte). Uute mõistete õppimine (nt vitamiinid, puhkus)	Arutelud tervise ja heaolu teemal Põhjendamine (miks on tervislik liikuda või süüa õigesti?). Kuulamis- ja arutlemisoskuste arendamine.	Arutelud ja väitlused tervise teemadel. Lugude ja selgituste koostamine (nt „Kuidas hoida tervist”). Lugemis- ja kirjutamisoskuse sidumine terviseteemadega.

7.4. Valdkond *Matemaatika*

Matemaatika valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- toetada lapse võimet märgata matemaatilisi seoseid igapäevastes tegevustes ning kirjeldada ümbritsevat keskkonda matemaatiliste mõistete abil; suunata last esemeid rühmitama, järjestama ja loendama ning ümbritsevat maailma korrastama ja mõtestama, kasutades vajadusel ka lihtsaid digivahendeid;
- arendada lapse oskust orienteeruda ajas ja ruumis ning kasutada vastavaid mõisteid oma tegevuste ja kogemuste kirjeldamisel, sh digikeskkondades toimuvate tegevuste mõtestamisel;
- lõimida matemaatika mängu, vaatluste, vestluste ja igapäevatoimingutega, suunates last kasutama erinevaid aistinguid (kuulmine, nägemine, haistmine, kompimine) ning digivahendeid õppimise toetamiseks;

- toetada üldistamisoskuse kujunemist ning mõistete omandamist, aidates lapsel märgata, võrrelda ja kirjeldada esemete ning nähtuste sarnasusi ja erinevusi, arvestades ka sotsiaalseid olukordi ning kaaslastega koostööd;
- kujundada lapse algatusvõimet ja probleemilahendusoskust matemaatiliste teadmiste rakendamisel igapäevaelulistes ja mängulistes olukordades, toetades samal ajal tervislike valikute ja harjumuste kujunemist (nt liikumine, päevakava, tasakaal).

Matemaatika valdkonna sisu on:

- esemete rühmitamine, loendamine ning arvude mõistmine ja kasutamine lihtsates arvutustegevustes, sh digimängude ja interaktiivsete vahendite abil;
- erinevate suuruste (pikkus, laius, kõrgus, kaal jm) võrdlemine ja mõõtmine, seostades neid igapäevaelu ja tervisega (nt liikumine, toidu kogused);
- tasapinnaliste ja ruumiliste kujundite tundmaõppimine ning nende märkamine ümbritsevas keskkonnas, sh digikeskkonnas ja mängulistes tegevustes;
- ajaga seotud mõistete (nt päevad, kuud, aastaajad) mõistmine ja kasutamine igapäevastes olukordades, seostades neid päevakava ja tervislike harjumustega;
- ruumiliste suhete tajumine ja kirjeldamine (nt asukoht, suund, paiknemine), arendades koostööd ja arvestamist teistega ühistegevustes;
- matemaatiliste teadmiste rakendamine praktilistes ja mängulistes olukordades, toetades algatusvõimet ja iseseisvat tegutsemist.

Matemaatika valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

Kuni 3-aastane	3-4-aastane	4-5-aastane	5-6-aastane	6-7-aastane
Mõistab, kuidas esemeid saab jagada rühmadesse ühe kindla tunnuse järgi (nt värv, kuju või suurus).	Laps teeb vahet, kas ese kuulub kindlasse hulka või mitte. Moodustab rühmi ühiste tunnuste alusel ning võrdleb esemeid paarikaupa.	Rühmitab esemeid kahe tunnuse alusel (nt värv ja kuju). Võrdleb hulki ning määrab, kus on rohkem, vähem või võrdselt.	Laps rühmitab esemeid ning nimetab nende ühiseid tunnuseid, arvestades erinevaid omadusi.	Laps eristab esemete ühiseid tunnuseid ning oskab jaotada esemeid rühmadesse, võttes samaaegselt arvesse kahte erinevat tunnust.

Eristab hulgas üksikut eset ja suuremat kogust. Loendab väikest hulka esemeid (kuni kolm) ning oskab nimetada nende arvu.	Loendab kuni 5-ning teab arvude järjestust selles vahemikus.	Tutvub arvude ja numbrimärkidega kuni 10-ni ning kirjutab neid näidise järgi.	Võrdleb hulki ja kasutab õigesti mõisteid rohkem, vähem ja võrdselt ning tutvub võrdlusmärkidega $>$, $<$ ja $=$.	Võrdleb erinevaid hulki ning kasutab korrektselt mõisteid rohkem, vähem ja võrdselt.
Paneb tähele esemete erinevusi ja oskab neid võrrelda (näiteks suur ja väike).	Osaleb täiskasvanu juhendamisel mängudes, mis aitavad mõista liitmise ja lahutamise sisu praktilise tegevuse kaudu (nt esemete lisamine ja eemaldamine).	Mõistab, et esemete lisamisel hulk suureneb ja eemaldamisel väheneb.	Loendab esemeid kuni 12-ni ning teab arvude järjestust selles vahemikus.	Määrab esemete arvu loendamise abil kuni kaheteistkümne piires, teab arvude 1–12 järjestust ning tunneb ja kirjutab numbrimärke.
Eristab kompimise ja veeretamise abil ümmargusi ja kandilisi esemeid (ring ja ruut).	Kuulab matemaatilisi jutukesi ning püüab neist aru saada näitlike vahendite toel.	Koostab täiskasvanu abiga lihtsa matemaatilise jutukese kahe hulga kohta.	Tunneb ja kirjutab numbrimärke ning nimetab etteantud arvule eelneva ja järgneva arvu.	Sooritab liitmis- ja lahutamistehteid kuni 12 piires ning kasutab õigesti matemaatilisi märke $+$, $-$ ja $=$.
Tunneb ära sobiva kujundi ning oskab seda õigesti paigutada (peale, kõrvale või sisse).	Võrdleb kahte eset suuruse, pikkuse ja laiuse alusel ning kasutab vastavaid mõisteid.	Võrdleb ja järjestab kolme eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi.	Liidab kahe hulga esemed ja lahutab ühest hulgast esemeid praktilise tegevuse kaudu.	Koostab kahe erineva hulga põhjal lihtsaid matemaatilisi jutukesi ning kirjeldab neid sõnaliselt.
Orienteerub oma kehal ning näitab asukohti: üleval, all, kõrvale, ees, taga.	Tunneb igapäevaelus kasutatavaid münte ja rahatähti ning kasutab neid mängudes.	Teab, et raha kasutatakse ostmiseks, tunneb mõisteid sent ja euro.	Koostab lühikesi matemaatilisi jutukesi kahe hulga kohta (nt „Mul oli 4 pirni, andsin 2 ära“).	Järjestab kuni viit eset suuruse tunnuse alusel (nt pikkus, laius, kõrgus jm).
	Saab kogemuse esemete pikkuse võrdlemisest mõõtmise teel (nt pikk–lühike).	Kasutab võrdlemisel mõisteid kergem ja raskem.	Järjestab kuni viis eset suuruse järgi ning määrab vaatluse teel suurema, väiksema või sama suure eseme. Kontrollib võrdlemise	Tunneb enamkasutatavaid rahaühikuid (euro, sent) ning mõõtühikuid (meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kus ning kuidas neid

			tulemust esemete omavahelise kõrvutamise abil.	kasutatakse igapäevaelus.
	Eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab nendele sarnaseid esemeid ümbritsevast keskkonnast.	Mõõdab esemete pikkust täiskasvanu toel lihtsa vahendiga (nt nööri).	Seostab rahasumma esemete kogustega ning leiab lihtsamaid summasid loendamise teel.	Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikute abil (nt samm, pulk, nööri) ning võrdleb saadud tulemusi.
	Jätkab etteantud lihtsat mustrit.	Nimetab ja leiab kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk) ning kirjeldab ruudu ja ristküliku sarnasusi ja erinevusi.	Tutvub mõõtühikutega (meeter, liiter, kilogramm) ja mõistab nende kasutamise võimalusi igapäevaelus.	Tunneb ära ja nimetab ringi, kolmnurka, nelinurka, kera ja kuupi ning oskab neid kirjeldada.
	Kasutab täiskasvanu toel mõisteid täna, eile ja homme. Kordab nädalapäevade nimetusi ning märkab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid	Loob ja jätkab mustreid erinevate vahenditega.	Tutvub ruumiliste kujunditega (kera, kuup) ning võrdleb neid tasapinnaliste kujunditega, märgates sarnasusi ja erinevusi.	Märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi ning oskab neid jätkata ja ise luua loogiliselt.
	Kirjeldab aastaaga, mil on tema sünnipäev.	Kasutab mõisteid täna, eile, homme, praegu ja enne tutvates olukordades.	Loob ja jätkab mustreid ning rütme ning märkab neid ka ümbritsevas keskkonnas.	Kasutab õigesti ajamõisteid (eile, täna, homme, enne, praegu, varem–hiljem, noorem–vanem).
	Märkab kella liikumist ja seostab tegevusi kindla ajaga.	Nimetab ja kirjeldab aastaagu ning nädalapäevi õiges järjestuses, tutvub kuude nimetustega. Teab, millisel aastaajal on tema sünnipäev, ning nimetab	Kasutab ajamõisteid (eile, täna, homme, enne, praegu, varem–hiljem, noorem–vanem) õigesti olukordades.	Nimetab nädalapäevi, kuid ja aastaagu õiges järjestuses ning mõistab nende seoseid.

		täiskasvanu toel oma sünnikuud.		
	Kasutab täiskasvanu toel ruumilisi mõisteid peal, all, ees ja taga igapäevastes tegevustes.	Mõistab täistundi analoogkellal.	Nimetab nädalapäevi ja aastaagu õiges järjekorras ning seostab neid kuudega.	Teab oma sünnikuud ja sünnipäeva ning oskab seda vajadusel täiskasvanu abiga määratleda.
	Laps kasutab juhendamisel lihtsaid digivahendeid (nt loendamise- ja sorteerimismängud).	Määrab enda asukohta teiste ja esemete suhtes ning eristab täiskasvanu toel vasakut ja paremat poolt.	Teab oma sünnipäeva ja sünnikuud ning kasutab selleks vajadusel abivahendeid (näitlikud materjalid).	Määrab kellaaega täistundides nii analoog- kui digitaalkella abil.
	Seostab matemaatilisi tegevusi loodusega (nt loendab ja võrdleb looduslikke materjale) (Roheline Kool).	Kasutab digivahendeid arvude õppimiseks, kirjutamiseks ja lihtsate ülesannete lahendamiseks. Rakendab matemaatikat praktilistes olukordades (Ettevõtlik Kool).	Määrab kellaaega täistundides, kasutades nii analoog- kui digitaalkella.	Orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning määrab esemete asukohta teise eseme suhtes, kasutades mõisteid all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul ja paremal.
	Osaleb ühistevõttes ja õpib arvestama teistega (Kiusamisest vabaks).	Seostab mõõtmist ja võrdlemist keskkonna uurimisega (Roheline Kool).	Kirjeldab esemete asukohta ruumis, õuealal ja paberil, kasutades mõisteid all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul ja paremal.	Kasutab digivahendeid õppetegevustes loendamise, arvutamise ja loogika arendamiseks.
	Rakendab matemaatikat lihtsates rollimängudes (Ettevõtlik Kool).	Tegutseb koostöiselt ja arvestab kaaslastega (Kiusamisest vabaks).	Kasutab juhendamisel digitaalsetid õppevahendeid loendamise, arvutamise ja loogilise mõtlemise arendamiseks.	Rakendab matemaatilisi oskusi praktilistes ja elulistes olukordades ning projektõppes (Ettevõtlik Kool).

	Seostab loendamist liikumise ja rütmiga (Tervist edendav lasteaed).	Seostab ajamõisteid igapäevaste rutiinide ja tervisega (Tervist edendav lasteaed).	Rakendab matemaatilisi teadmisi ja praktilistes mängulistes olukordades (Ettevõtlik Kool).	Seostab matemaatikat keskkonnateemadega ning mõistab säästvat käitumise ja ressursside kasutamise tähtsust (Roheline Kool).
			Seostab mõõtmist, võrdlemist ja arvutamist keskkonnaga ning mõistab ressursside säästliku kasutamise tähtsust (Roheline Kool).	Tegutseb koostöiselt, arvestab kaaslastega ning järgib kokkulepitud käitumisreegleid (Kiusamisest vabaks).
			Tegutseb koostöiselt, arvestab teiste lastega ning järgib kokkulepitud käitumisreegleid (Kiusamisest vabaks). Seostab matemaatilisi tegevusi tervise, igapäevarutiinide ja ajaplaneerimisega (Tervist edendav lasteaed).	Seostab matemaatilisi tegevusi tervise, igapäevaelu ja ajaplaneerimisega ning kasutab neid olukordade mõistmisel (Tervist edendav lasteaed).

7.5. Valdkond *Kunst*

***Kunsti* valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:**

- laps on aktiivne õppija ning õpib läbi mängu, kogemuse ja uurimise;
- toetada lapse loovat eneseväljendust, katsetamist ja lahenduste leidmist;
- arendada loovust, ettevõtlikkust ja probleemilahendusoskust;
- tutvustada erinevaid materjale ja töövahendeid ning nende teadlikku kasutamist;
- pöörata tähelepanu keskkonnahoiule ja säästvate mõtteviisile (Roheline Kool);
- kasutada digitehnoloogiat õppimise toetamiseks;
- arendada sotsiaal- ja emotsionaalseid oskusi (Kiusamisest vabaks);

- toetada mitmekeelsust ja eneseväljendust;
- seostada kunstitegevusi teiste õppevaldkondadega (lõiming);
- väärtustada liikumis- ja loomisrõõmu ning tervislikku eluviisi (tervise edendamine).

Kunsti valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

Alalvaldkond	Kuni 3-aastane	3-4-aastane	4-5-aastane	5-6-aastane	6-7-aastane
Tööprotsess	Osaleb kunstitegevuses ja tunneb rõõmu loovast tegevusest. Katsetab materiale õpetaja juhendamisel.	Kasutab lihtsaid töövahendeid ja järgib juhiseid. Väljendab oma ideid kunstitegevuses.	Katsetab erinevaid materjale ja töövõtteid ning valib mõnikord ise materjale.	Kavandab lihtsat kunstitööd ja tegutseb järjest iseseisvamat.	Kavandab ja teostab kunstitööd iseseisvalt või rühmas ning osaleb loovates projektides (Ettevõtlik Kool).
Voolimine	Muljub ja rullib voolimismassi ning teeb lihtsaid vorme.	Voolib lihtsaid kujundeid (pall, vorst).	Voolib erinevaid vorme ja lisab detaile.	Kujutab voolides objekte ja kujusid.	Voolib iseseisvalt ning kasutab loovust ideede väljendamisel.
Joonistamine ja maalimine	Tõmbab jooni ja katsetab värvidega.	Kujutab lihtsaid kujundeid ja objekte.	Lisab joonistustele detaile ja kasutab värve teadlikumalt.	Kujutab inimesi, loomi ja sündmusi ning väljendab meeleolu.	Kujutab ümbritsevat isikupärasel viisil ning väljendab ideid (sh keskkonnateemad).
Meisterdamine	Rebib ja kortsutab paberit ning ühendab detaile.	Lõikab ja kleebib lihtsaid kujundeid.	Kombineerib erinevaid materjale ja loob lihtsaid esemeid.	Loob meisterdusi järjest iseseisvamat.	Kavandab ja valmistab esemeid, kasutades taaskasutusmaterjale ja järgides keskkonnahoiu põhimõtteid (Roheline Kool).

Kunsti vaatlemine ja arutlemine	Vaatleb pilte ja kunstiteoseid ning reageerib emotsionaalselt.	Kirjeldab lihtsate sõnadega nähtut.	Räägib oma kunstitööst ja kuulab kaaslasi.	Arutleb oma ja teiste tööde üle.	Väljendab oma arvamust, kuulab teisi ja arvestab kaaslastega (Kiusamisest vabaks).
Digitaalne loovus	Vaatleb fotosid ja pilte digivahendite abil.	Tutvub digivahenditega õpetaja juhendamisel.	Osaleb foto või video tegemises.	Kasutab digivahendeid lihtsa sisu loomiseks.	Loob digitaalset sisu (foto, video) ja kasutab digivahendeid loovalt.
Keskkonnahoid	Tutvub looduse materjalidega.	Kasutab looduse materjale lihtsates töödes.	Mõistab materjalide kasutamist ja säästmist.	Kasutab materjale säästlikult.	Väärtustab keskkonda ja osaleb keskkonnategevustes (Roheline Kool).
Tervis ja heaolu	Osaleb aktiivselt loovtegevustes.	Liigub tegutseb aktiivselt.	Osaleb loov- ja liikumistegevustes.	Väärtustab aktiivset tegutsemist.	Väärtustab tervislikku eluviisi ja liikumisrõõmu (Tervist edendav lasteaed).
Koostöö ja sotsiaalsed oskused	Tegutseb koos õpetajaga.	Osaleb ühistes tegevustes.	Teeb koostööd lihtsates töödes.	Osaleb rühmatöös ja arvestab teistega.	Teeb koostööd, arvestab kaaslastega ning osaleb ühistes projektides (Ettevõtlik Kool, Kiusamisest vabaks).

7.6. Valdkond *Muusika*

Muusikaõpetus toetab lapse emotsionaalset ja intellektuaalset kasvamist, loovust ning loob võimaluse kogeda rõõmu ühisest musitseerimisest ja eneseväljendusest. Muusika kaudu õpib laps tundma iseennast ja teisi ning kujundab väärtusi ja hoiakuid, mis saadavad teda kogu elu.

Muusikaga tegelemine soodustab keele arengut, abstraktset mõtlemist, kognitiivseid protsesse ning sotsiaalseid võimeid. Muusika on oluline osa lapse arengut toetavast keskkonnast, sealhulgas erivajadustega laste puhul.

Valdkonna MUUSIKA sisu:

1. laulmine;
2. muusika kuulamine;
3. rütm;
4. muusikalis-rütmiline liikumine;
5. pillimäng

Muusika valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- **Rõõm ja avastamine:** luua lapsele võimalusi tunda rõõmu laulmisest, tantsimisest, muusika kuulamisest ja pillimängust nii üksi kui ka koos kaaslastega.
- **Loominguline eneseväljendus:** julgustada last kasutama oma fantaasiat muusika loomisel ja liikumisel. Toetada last oma tunnete ja mõtete jagamisel läbi muusikaliste tegevuste.
- **Mitmekülgsed kogemused:** pakkuda lapsele põnevaid elamusi erinevate muusikastiilide ja meie oma rahvamuusika kaudu.
- **Juured ja pärand:** tutvustada lapsele mänguliselt Eesti muusikakultuuri ja meie rahva traditsioone.

Muusika valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

Alavaldkond	Kuni 3-aastane	3-4-aastane	4-5-aastane	5-6-aastane	6-7-aastane
Laulmine ja muusika kuulamine	Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast. Reageerib emotsionaalselt vastavalt muusika iseloomule.	Laps matkib tuttavaid viisijuppe, hääli.	Laulab rühmaga samas tempos.	Esitab laule rühmaga samas tempos, koos alustades ja lõpetades.	Laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vabalt hingamisega.
	Kuulab, jälgib õpetaja laulu, püüab jäljendada häält (püüab kaasa laulda silpe,	Suudab laulda lühikesi, lihtsa meloodiaga laule.	Laulab peast lihtsamaid lastelaule.	Laulab peast koos teistega mõningaid rahva- ja lastelaule.	Laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi.

	sõnu, laulu lõike).				
	Osaleb laulude esitamisel (plaksutab, püüab kaasa laulda).	Eristab muusika iseloomu (rõõmus/kurb, kiire/aeglane), tunneb ära tuttavaid laule ja hääli.	Kuulab laulu ja muusikapala huviga, väljendab kuulamise järgi õpitud laule.	Kuulab laulu ja muusikapala huviga, väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste kaudu.	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada.
Pillimäng	Mängib täiskasvanu ettenäitamisel kaasa kuulatud muusikale kehapilli(plaksu- tab, patsutab kaasa rütmi) ja mängib lihtsamatel pillidel (kõristi- jm)	Kasutab lihtsamaid rütmipille(kõri- sti, kõlapulgad jm).	Mängib rütmipille ja liikumise laulmise saateks.	Mängib rütmipille ja tunneb kuulates ära õpitud rütmipille.	Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu, eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille. Mängib rütm- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpal- adele lihtsaid kaasmänge. Mängib rütmipillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis.
Muusikalis- rütmiline liikumine	Sooritab koos täiskasvanuga lihtsaid liigutusi(paigal- -tammumine, keerutamine üksikult, koosjalu hüplemine, lehvitamine, käte peitmine selja taha, vibutamine sõrmega, kükitamine).	Osaleb laulumängudes, oskab muusikarütmis liigutusi kaasa teha.	Osaleb laulumängud es, väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu.	Kõnnib, jookseb ja reageerib muusika tempo muutustele. Liigub ja tantsib sünkroonis teistega.	Liigub vastavalt muusika meeleolule. Väljendab ennast loovalt muusikalisrütmi- se liikumise kaudu.
		Tantsib, kasutades lihtsaid tantsuelemente.	Kõnnib, jookseb ja reageerib muusika	Esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud	Oskab väljendusrikkalt esitada õpetaja seatud tantse liikudes ja

			tempo muutustele.	tantsuelemente.	tantsides sünkroonis teistega.
			Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente.		Oskab tantsida rahvatantse, liigub ja tantsib sünkroonis teistega.
Digitehnoloogia kasutamine	Kuulab muusikat ja vaatab lühikesi muusikavideoid koos täiskasvanuga. Reageerib liikumise ja rõõmuga.	Kasutab lihtsat helimängurakendust täiskasvanu juhendamisel. Tunneb rõõmu digitaalsetest helidest ja rütmidest.	Kasutab juhendamisel tahvelarvutit või nutiseadet muusika kuulamiseks.	Kasutab juhendamisel tahvelarvutit või nutiseadet muusika kuulamiseks. Eristab erinevaid muusikastiile digitaalsetest salvestistest.	Kasutab iseseisvalt lihtsat muusikarakendust. Salvestab oma laulu või pillimängu koos õpetajaga.
Roheline Kool lõimitud muusikategevustega	Kuulab loodushääli (linnulaul, vihm, tuul) ning matkib neid häältega. Tunneb rõõmu looduses liikumisest.	Tunneb ära ja nimetab loodushääli muusikategevustes. Loob lihtsaid loodusrütme (kivid, pulgad, lehed).	Kasutab looduslikke materjale lihtsate rütmipillide valmistamiseks. Laulab loodust ja loomi käsitlevaid laule.	Loob looduslikest materjalidest pillirühma ning musitseerib sellega. Mõistab, et muusika abil saab väljendada loodusega seotud tundeid.	Ühendab muusikat keskkonnateemadega (laulude loomine loodusest). Kasutab taaskasutusmaterjale pillide valmistamiseks ning teab, miks see oluline on.
Ettevõtlik Kool lõimitud muusikategevustega	Osaleb rõõmsalt rühma muusikategevustes. Julgeb proovida uusi liigutusi ja hääli.	Pakub lihtsaid ideid laulumängudeks. Proovib meelsasti uusi pille ja tegevusi.	Teeb kaaslastega koostööd lihtsa muusikalise tegevuse planeerimisel. Väljendab oma muusikalisi ideid julgelt.	Algatab muusikamänge ja kutsub kaaslasi osalema. Planeerib koos rühmaga lihtsa etteastega esinemist.	Hindab oma ja kaaslaste ideid ning annab konstruktiivset tagasisidet.

Kiusamisest vabaks lõimitud muusikategevus tega	Musitseerib koos kaaslastega, harjub ootama oma korda. Tunneb rõõmu ühisest laulmisest.	Arvestab kaaslastega laulumängudes Reageerib positiivselt teiste lauludele ja mängule.	Osaleb koos teistega rütmimängudes, kuulab ja arvestab teistega. Mõistab, et ühine musitseerimine nõuab koostööd.	Teeb muusikategevustes meeskonnatööd, väärtustab igaühe panust. Toetab häbelikumat kaaslast esinemisel.	Väärtustab kaaslaste erinevaid muusikalisi oskusi ja panust. Lahendab muusikategevustes tekkivaid erimeelsusi rahumeelselt ning koostöiselt.
Tervist edendav lasteaed lõimitud muusikategevus tega	Liigub muusika rütmis, arendades jämedat mootorikat. Tunneb rõõmu kehaliigutustest muusikas.	Osaleb tantsumängudes ja rütmilises liikumises. Mõistab, et liikumine ja laulmine on lõbusad ning tervislikud.	Teab, et laulmine on tervislik (hingamine, rüht). Osaleb aktiivselt liikumis- ja tantsutegevustes, mis arendavad koordinatsiooni.	Kasutab õiget laulmistehnikat (loomulik hää, õige rüht, hingamine).	Kasutab teadlikult õiget hingamist ja kehaasendit lauldes. Mõistab, et hääle eest tuleb hoolitseda. Seostab muusikalist liikumist tervisliku eluviisiga.

7.7. Valdkond *Liikumine*

***Liikumise* valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:**

- luua lapsele võimalused aktiivseks tegutsemiseks nii üksi kui ka rühmas;
- rikastada lapse liikumisvõimalusi erinevate arendavate liikumistegevustega;
- suunata lapse üld- ja peenmootorika ning kehaliste võimete arengut;
- õpetada last järgima liikumis- ja mängureegleid;
- toetada lapse kehalise aktiivsuse kujunemist igapäevase liikumise kaudu.

Liikumise valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

Alavaldkond	Kuni 3-aastane	3-4-aastane	4-5-aastane	5-6-aastane	6-7-aastane
Põhiliikumised	Kõnnib ja jookseb erinevates suundades. Ronib ja hüppab lihtsatel vahenditel.	Jookseb, hüppab ja ronib kindlamalt. Liigub erinevates suundades ja tempos.	Sooritab erinevaid põhiliikumisi (jooksmine, hüppamine, ronimine).	Sooritab põhiliikumisi kindlalt ja koordineeritult.	Kasutab põhiliikumisi oskuslikult erinevates tegevustes ja mängudes.
Koordinatsioon ja tasakaal	Säilitab tasakaalu lihtsates liikumistes.	Hoidub tasakaalu lihtsatel tasakaaluharjutustel.	Säilitab tasakaalu erinevatel liikumistradadel.	Sooritab tasakaalu arendavaid harjutusi.	Hoidub tasakaalu erinevates liikumistegevustes ja spordimängudes
Liikumismängud	Osaleb lihtsates liikumismängudes.	Osaleb liikumismängudes ja järgib lihtsaid reegleid.	Osaleb rühmamängudes ja järgib kokkulepituid reegleid.	Tegutseb liikumismängudes koos kaaslastega.	Mängib erinevaid liikumismänge ja järgib mängureegleid.
Liikumisvahendite kasutamine	Veeretab ja viskab palli.	Veeretab, viskab ja püüab palli lihtsates mängudes.	Kasutab erinevaid liikumisvahendeid (pall, rõngas, köis).	Kasutab liikumisvahendeid eesmärgipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid liikumistegevustes ja spordimängudes.
Rütmiline liikumine	Liigub muusika saatel vabalt.	Liigub muusika rütmis lihtsate liigutustega.	Jälgendab rütmilisi liigutusi muusika saatel.	Liigub rütmiliselt ja koordineeritult muusika saatel.	Väljendab end rütmilise liikumise kaudu, kasutades erinevaid liigutusi ja vahendeid.

Roheline Kool	Liigub ja mängib looduses (muru, liiv, lumi). Tunneb rõõmu õuetegevustest.	Osaleb õuemängudes ja liikumistegevustes looduskeskkonnas.	Sooritab liikumisharjutusi looduses (jooksmine metsarajal, tasakaalukõndpalgil). Mõistab, et õuetegevus on loodussõbralik.	Korraldab koos kaaslastega liikumismänge looduskeskkonnas. Teab, miks aktiivne õuesviibimine on tervislik ja keskkonnasõbralik.	Algatab looduskeskkonnas liikumistegevusi. Seostab looduses liikumist tervislike eluviiside ja keskkonnateadlikkusega.
Ettevõtlik Kool	Proovib julgelt uusi liikumisviise. Osaleb rõõmsalt kõigis liikumismängudes.	Pakub lihtsaid ideid mängudeks. Proovib meelsasti uusi liikumisvahendeid ja harjutusi.	Teeb kaaslastega koostööd liikumisraja loomisel. Esitab oma liikumisiideid rühmale.	Algatab liikumismänge ja kutsub kaaslasi kaasa.	Algatab ja korraldab liikumisprojekte (takistusrada, väike spordipäev).
Kiusamisest vabaks	Liigub koos kaaslastega, ootab oma korda. Tunneb rõõmu ühisest mängust.	Arvestab kaaslastega liikumismängudes. Ei kiusa ega tõrju teisi mängust välja.	Järgib liikumismängude reegleid ja lepib kaotusega. Toetab häbelikumat kaaslast tegevustes osalemisel.	Lahendab liikumistegevustes tekkivaid konflikte rahulikult. Väärtustab iga kaaslase panust meeskonnamängus	Juhib meeskonnamänge kaasavalt ja ausalt. Märkab ja toetab kaaslast, kes vajab abi või julgustust.
Tervist edendav lasteaed	Liigub aktiivselt iga päev. Teab, et liikumine on lõbus ja kasulik tervisele.	Mõistab, et regulaarne liikumine hoiab tervena. Seostab kehalist aktiivsust hea enesetundega.	Teab lihtsaid ohutusnõudeid liikumistegevustes. Mõistab, et soojendus on oluline enne treeningut.	Oskab kirjeldada, kuidas liikumine mõjutab keha (süda lööb kiiremini, hingamine muutub). Järgib ohutusnõudeid ja soojendab end enne harjutusi.	Seostab teadlikult kehalist aktiivsust tervise ja heaoluga. Tunneb lihtsamaid lihaskontrolli ja hingamistehnika põhimõtteid liikumistegevustes.

8. LAPSE ARENGU HINDAMINE JA TOETAMINE

8.1. Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted

Lapse arengu hindamine on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse lahutamatu osa, mille eesmärk on toetada lapse terviklikku arengut, arvestada tema individuaalsust ning selgitada välja lapse arenguvajadused. Selleks, et iga laps saaks tuge oma arengus, ennetada probleemide süvenemist ning luua hea alus edasiseks kooliteeks, rakendatakse lasteaia õppe-, nõustamis- ja tugisüsteemi korda.

Lapse arengu hindamine toimub järjepidevalt igapäevases õppe- ja kasvatusprotsessis. Hindamine loob aluse lapsele sobiva õpi- ja kasvukeskkonna kujundamiseks ning toetab lapse positiivse enesehinnangu kujunemist. Õpetajad jälgivad ning analüüsivad lapse arengut erinevates situatsioonides, sealhulgas igapäevatoimingutes, vabamängus ning suunatud õppe- ja kasvatustegevustes.

Hindamise aluseks on lapse eeldatavad arengutulemused üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades. Lapsevanemaid teavitatakse hindamise põhimõtetest ja korraldusest (lisa 1).

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, tuues esile tema tugevused, edusammud ja arengupotentsiaali. Väärtustatakse lapse pingutust, saavutusi, toimetulekut, huvi ja positiivseid hoiakuid.

Õpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengu kohta kirjaliku kokkuvõtte.

Vestlus viiakse läbi lapsevanemaga, mille käigus:

- antakse lapsevanemale tagasisidet lapse arengust ja õpitulemustest;
- selgitatakse välja lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes;
- lepitakse kokku edasised tegevused lapse arengu toetamiseks.

Vestluse tulemused dokumenteeritakse vastavalt lasteaia kehtestatud korrale. Koolieelses eas lapse koolivalmiduse hindamiseks koostatakse kooliminevale lapsele koolivalmiduskaart, milles kirjeldatakse lapse arengut üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades, lähtudes kehtivast alushariduse regulatsioonist.

9. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava on arenev dokument, mis muutub koos ajaga. Õppekava hoitakse kooskõlas alushariduse riikliku õppekava ning alusharidusseadusega.

Lasteaia direktor koostab koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega lasteaia õppekava ja selle muudatused ning kinnitab need, olles kuulanud ära hoolekogu arvamuse.

Lasteaia õppekava avalikustatakse lasteaia veebilehel.

LISAD

LISA 1. LAPSE INDIVIDUAALSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED

LISA 2. LAPSE ARENGU HINDAMISE VORM (kuni 3-aastane)

LISA 3. LAPSE ARENGU HINDAMISE VORM (3-4-aastane)

LISA 4. LAPSE ARENGU HINDAMISE VORM (4-5-aastane)

LISA 5. LAPSE ARENGU HINDAMISE VORM (5-6-aastane)

LISA 6. LAPSE ARENGU HINDAMISE VORM (6-7-aastane)